

Flori de erin

REVISTĂ FEMENINĂ

CUPRINSUL :

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pentru Presa Bună — — — —	Filotea Dumbrava
Despărțire — — — —	Ion Gârleanu
Nosce te ipsum — — — —	Clara Iancu
Al nostru ești pe veci — — — —	Ovidiu Hulea
Educația fetelor — — — —	Vera Calangiu
Fericita Gemma Galgani — — — —	P. F. Wiercinski S. I.
Educația creștină în familie — — — —	Aurel Aldea
Mama creștină — — — —	Dr. Potcaș
Viața, roman — — — —	Sabin G. Truția
Lui Petru Dulfu — — — —	Mihail Robu
Din „Povestea lui Făt Frumos“ — — — —	Petru Dulfu
Răvaș de toamnă — — — —	Livia Rebreanu-Hulea
Impresii de toamnă — — — —	Maria Tarola
Cocorii — — — —	Veleriu Gr. Sima
Dansurile moderne — — — —	Prof. C. Andrea
Scipiri de stele — — — —	Tilly Anca
Ziua morților — — — —	Tincuța Murguleț
Noui metode de educație — — — —	Doi preoți
Umbre pe pământ — — — —	Dr. A. Fântânariu
Stârpirea analfabetismului — — — —	P. Teofil A. Bălibanu
Bibliografie.	
Scrisori : Dragă Angelă — —	Părintele T.
Posta Redacției.	
Posta Administrației.	

Scopul revistei :

Să apere tineretul feminin — și femeia în general — **de imoralitatea ucigașă.**

Să dea **nutremânt sufletesc curat**, trecut prin prisma purificatoare a moralei creștine.

Să sădească în inimile tinere „**adevărate flori de crin**” și să le păzească intactă nevinovăția și curățenia lor sfântă.

Să readucă la Isus societatea prin **presa și acțiunea creștină.**

Să **apere morala lui Hristos** — singura morală adevărată — și să lupte împotriva celor ce o vor atăca.

Să vestească pretutindeni deviza Țării noastre : „**Nihil sine Deo**”.

„Flori de crin” se va sili ca întotdeauna să dea sfaturi creștinești pentru mame, ca ele să poată da o **bună educație** fiilor lor; îndrumări pentru soții, ca să fie „**îngerul păzitor**” al familiilor lor; iar pentru fete va fi o **călăuză dreaptă și sigură**, mai ales atunci, când fără experiență, se vor avânta în mijlocul lumii plină de pericol.

COLABORATORII :

E. Dr. Aciu, Ion Agârbiceanu, Cornel Andrea, Antoniu Bălibanu, Ion Berinde, Dr. Irina Berinde, George Bota, Emil Bran, Dr. Nic. Brînzeu, Vera Calangiu, M. Theodorian-Carada, I. C. Cătuneanu, P. V. Chindriș, Pr. Toma Chiricuță, Dr. Simeon Chișiu, Dr. Ioan Coltor, Prof. Nic. Comșa, Augustin Cosma, Victoria Diamandi, Petru Dulfu, P. Victor Dunca, Filotea Dumbrava, Dr. Gelu Egry, Nicolae Fântânariu, Șerban Filon, Dr. Nicolae Flueraș, Prof. Iosif Frollo, Mia Frollo, Gala Galaction, Volumnia Dr. Gheție, P. Ion Gârleanu, Ovidiu Hulea, Al. Lascarov-Moldovanu, Dr. Emil Lobonțiu, P. Teodor Mateiu, George Matieșanu, P. Ireneu Merloz, Dr. Domenic Neculăeș, Prof. Dumitru Neda, Dr. Ioan Ossian, Ioan Oșian, George Perneșiu, Elena Pop Hossu Longin, Dr. Ionel Pop, Dr. Romul Pop, Dr. Valer Pop, Dr. Augustin Popa, Septimiu Popa, Olivia A. Poruțiu, Dr. Emil Precup, Livia Rebreanu-Hulea, George Rednic, Mihail Robu, Florica Sabadășiu, Valeriu Gr. Sima, Ioan Tătăran, P. Dr. Aloisie L. Tăutu, Sabin G. Truția, Ilie Vetișan, Sorica Vlădescu, Prof. Ioan Vultur.

Redactor :

P. Teofil A. Bălibanu.

Secretar de redacție :

Iuliu Boțan.

Administrator :

Cornelia Petrișin.

ABONAMENTUL : Pentru studentime 100 lei anual
 „ particulari 120 „ „
 „ instituții și societăți 200 „ „
Abonament de încurajare . 300 „ „

**Primește un abonament gratuit pe un an
 ori cine va câștiga cinci noi abonamente.**

Abonamentul gratuit se câștigă numai după ce se trimite suma totală la administrația revistei. In chestiuni de administrație (abonamente, etc.) vă rugăm să scrieți pe adresa *Doamnei Cornelia Petrișin, Șimleul-Silvaniei.*

In chestiuni de redacție să vă adresați *Păr. Teofil A. Bălibanu.*

FLORI DE CRIN, revistă feminină, **Șimleul-Silvaniei.**

Apare lunar, cu excepția lunilor Iulie și August.

Indemnăm pe cititoarele revistei, ca în acest an jubilar să facă împărtășiri (cuminecări) de reparație cât de dese, mai ales în primele vineri și dumineci a lunilor.

Sfătuim pe abonatele noastre profesoare, învățătoare, sau altfel de funcționare, ca din salariul lor, lunar, 100 lei să jertfească pentru formarea unei biblioteci religioase morale.

Când va fi nevoie, vom da și o listă a cărților cunoscute de noi, pe cari le vom crede de vrednice a face parte din aceasta bibliotecă.

Recomandăm atențiunii cititoarelor noastre, cărticica nou apărută : *Rugăciunea sfântului Rozariu.* Se vinde legată în pânză, cu 20 lei (are 120 pag. și 18 clișee.) Sunt și exemplare de lux : legate în piele fină și cu marginea aurită. Să se ceară la autor : *P. Emil Bran, Oradea, Dim. Cantemir 4.*

Repetăm categoric : cele mai morale și mai folositoare cărți pentru tineret sunt „istorioarele morale” cari apar la Institutul „Presa Bună” din Iași, str. Ștefan cel Mare 56.

Primim spre recenzie cărți, chiar și nerelegioase, dar să fie în conformitate cu morala și credința creștină. Răspândiți presa creștină.

FLORI DE CRIN

REVISTĂ FEMENINĂ

NIHIL SINE DEO

REDACTOR RESPONSABIL:
P. TEOFIL A. BĂLIBANU

LĂUDAT SĂ FIE ISUS

PENTRU PRESĂ BUNĂ

Toată lumea slăvește — în vorbă și scris — puterea indiscutabilă a presei. Presa directivează conștiințele. Presa formează opinia publică. Presa distruge. Presa clădește. Presa te aruncă în iad și, te poate ridica la cer...

Fără îndoială, acesta, e un mare adevăr. Și, adevărul, că la noi în țară, balaurul hidos al presei imorale atinge proporții indescriptibile, pervertește nenumărate conștiințe, distruge ori ce urmă de cinste, adevăr, dreptate, ce a mai rămas, nu este mai puțin adevărat. Durere, însă, că deși arhiconoscute aceste consecințe reale ale presei imorale și anticreștine, nimeni, ori prea puțini, se sesizează de urmările-i nefaste. Chiar preoții, acei „alți Crisți”, propovăduitorii celui mai sublim adevăr, păzitorii intacti ai credinței și moralei lui Hristos, prea adesea privesc cu nepăsare crassă, lupta ucigătoare pe care satana o duce împotriva sufletelor prin presa anticreștină și antimorală. Și, afirmația mea, nu este exagerată, căci, în umila mea carieră de apostolat național, am întâlnit adesea preoți creștini, dar prea puțini cari să fi înfierat cărțile rele. Cred că, în afară de acela care m'a oprit în căderea mea vertiginoasă spre adâncimile negre, la cari m'a dus vieța „liberală” de azi, afară de cel ce mi-a arătat calea cea nouă, calea „suferinții și a abnegării”, pe când eram doar în ultimii ani de școală și căruia, tocmai pentru aceasta, îi păstrez cea mai adâncă și nestrămutată recunoștință, nimeni în fața mea, n'a demascat aceasta plagă hidoasă, cunoscută sub numele de presa rea și imorală.

Pentruce atâta nepăsare culpabilă la clerici și laici? Pentruce până și revistele creștine prea puțin se ocupă cu aceasta problemă capitală? Pentruce până și autorilor și editorilor de cărți religioase le lipsește adevăratul zel, altruist, de care ar trebui să fie conduși cei ce — prin presă — vreau să se facă apostoli ai lui Hristos? Căci dacă scopul acestor autori și editori ar fi altul decât cel al câștigului material, ori al măririi deșarte, tipărirea lor s'ar face în așa fel, ca ele

să poată pătrunde lesne, în clasele sociale pentru cari — se crede — că sunt scrise.

Să mă ierte eventualii autori sau editori, cari prin aceste rânduri, se vor simți călcați pe bătătură. Nu mi-a fost intențiunea să lovesc în nimeni, nici să acoper cătuși de puțin meritele celor ce se trudesc cu scrierea și editarea cărților și publicațiilor religioase. Dacă totuși am voit ceva, acest „ceva” a fost dorința-mi veche de-a spune *celor ce scriu din zel*, spre mărirea lui Dumnezeu (nu spre mărirea persoanei proprii, ori spre lingsuirea alteia) și spre mântuirea sufletelor, că felul cum se face tipărirea și răspândirea cărților bune este *cu totul greșit*. Astăzi, în mizeria neagră în care zace țărâtimea cași clasa mijlocie — cu excepția profitorilor politici — cumpărarea de cărți religioase este un lux pe care nu și-l poate permite un funcționar cinstit, cu atât mai puțin un țăran. Zic, un lux, căci editorii de cărți religioase neurmărind răspândirea lor în pături cât mai intense, fixează niște prețuri, cari dela început își iau gândul dela cumpărarea lor. Singur „Presa Bună” dela Iași face excepție. Aș putea pomeni *o mare mulțime* de cărți religioase, cari, datorită prețului extrem de exagerat, stau vrafuri pe la cele tipografii, edituri, ori pe la autorii zgârceți și lacomi. Până când, dacă aceștia, erau mai puțin materialști și, cărțile cari le-au pus în vânzare s. ex. pe prețul de 100 lei le-ar fi vândut numai cu 25—30 lei, ori pe cari le-au vândut cu 20 lei le-ar fi vândut numai cu 5 lei, ori chiar și cu mai puțin, ar fi câștigat, e drept, tot atâția bani câte cheltueli au avut, dar, în schimb, aveau mângâierea că au putut fi citite de două, trei, de patru ori mai mulți cititori decât cum le-au citit așa; aveau mulțumirea sufletească de a fi făcut bine câtorva sute, și mii de creștini în plus. Bineînțeles, atunci nu și-ar fi putut astâmpărea setea orgolioasă de-a fi dat lumii o carte... valoroasă... de... 100 lei, ori mai bine!

Răspândirea presei bune o mai împiedică și... invidia.

Multe publicații creștine și mulți autori de cărți nu pomenesc (mai puțin stăruiesc) în coloanele lor, asupra revistelor și cărților cari se tipăresc în afară de cercul lor. Acestui fapt se poate mulțumi, că cele mai ieftine și mai morale cărți din țară, *cărțile dela Presa Bună* — asupra cărora, în afară de „Flori de crin“, aproape nici o publicație creștină nu strălucește — rămân date uitării și nu au trecerea pe care, după bogăția conținutului și micimea prețului, ar merita-o.

Aș putea servi — și aici — cu nenumărate dovezi, din cari s'ar putea vedea invidia cu care privesc unele publicații creștine, spre altele similare lor. Și dacă n'o fac, sunt cu considerație față de revista care dă ospitalitate acestor rânduri — după unii — îndrăznețe, — după alții — obraznice, ca să nu fie chiar „florile de crin“ acelea cari vor desvâli răutatea inimii multora cari dau la lumină cărți și reviste creștine, cu scopuri și dorinți păgâne.

Filotea Dumbrava.

Despărțire

Ceasul trist de-odinioară	Două lacrimi doar răslețe
Când m'am depărtat de-acasă,	Din risipa vieții duse...
Ca un vis urât m'apasă	Și durerea îi răpuse
Și-a lui sbucium mă'nfoară.	Glasul dulce cu povețe.
Farmec, cânt era în luncă,	Dar pe fruntea mea bălaie,
În tot sufletul ardoare	Semn de binecuvântare,
Pentru zări scânteietoare,	Am simțit-o sărutare
Pentru vieață, pentru muncă...	Ca arsura de văpaie.
Mama își ducea alene	Și-am plecat în lumea mare...
Rostul timpurilor grele,	Clopotul sună în urmă;
Ochii însă — două stele —	Un cioban de lâng'o turmă
li luceau duiosi sub gene.	Mă privia cu întristare.
Sfânta mea însuflețire	Seara grea, ca niciodată,
Ea o cunoștea întreagă	S'a lăsat cu blânda-i fire
Și'n privirea ei pribeagă,	Peste-a noastră despărțire
Am citit compătimire...	Veșnică, nemângâiată.

Ion Gârleanu

„NOSCE TE IPSUM“

Trăim între oameni fără a-i cunoaște. Nu cunoaștem nu numai pe cei ce trăesc departe de noi, dar nici pe cei în a căror imediată apropiere trăim. Și dacă suferim în viață, e adesea pentrucă nu știm să apreciem, ne înșelăm asupra oamenilor fiindcă considerăm mai mult valoarea exterioară, ori chiar inteligența și nu ne dăm osteneala de a pătrunde fondul moral. Dacă ne silim așa de puțin să cunoaștem pe alții, apoi cu atât mai puțin căutăm să ne cunoaștem pe noi înșine. Ni se pare ceva cu totul superflu, inutil. Ne credem impecabili: tot ceace vine dela noi e bine. Sau dacă ne mărturisim un rău, dăm numaidecât vina pe alții. Nu trăim viața noastră, ne lăsăm influențați de lume: în îmbrăcăminte, în obiceiuri, în sentimente, în modul de gândire chiar. Dăm drept ale noastre, părerile altora, numai pentrucă o părere personală ar cere efort, spirit de echitate. Mai mult ca oricând, omul e condus azi de principiul hedonistic, al maximumului de satisfacție cu minimum de eforturi. Trăim o viață de imprumut și nu una personală: facem ceace fac alții pentrucă să fim și noi „ca lumea“. Ne temem de judecata oamenilor. Or, Toma de Kempis ne spune: „Cine ești tu, pentrucă să te temi de omul muritor? Azi este și mâine nu-i“. (Urmarea lui Chistos III—36). Iată ceace ne împiedică întru cunoașterea de sine: dorința de a părea mai mult decât suntem. Vrem să părem ceace ne-ar plăcea să fim. Nu căutăm să fim cu adevărat ca cei pe cari îi admirăm — aceasta ar cere efort. Ne mulțumim, deci, să părem ceace nu suntem, ba mai rău, ajungem, cu timpul, să ne și credem astfel. Ne mințim pe noi înșine.

Oare acel „nosce te ipsum“ scris pe frontispiciul templului din Delphi e de o așa de mare importanță? — Desigur. Nu poți să îndeplinești marea poruncă a iubirii de-apropelului, nici nu poți să te stăpânești, fără cunoașterea de sine, acel lucru pri-

mordial și esențial pe care zeul Apollo îl cerea dela orice om ce voia să-și afle viitorul.

Omul care se cunoaște pe sine e stăpân pe soarta lui: se poate schimba, se poate corecta la timp, ca nu cumva întârziind, să-și fi întrebuintat o parte din viață pentru a o nenoroci pe cealaltă. Acela își va fi o bună călăuză șieși și un sprijin pentru alții. Acela va fi un membru cu adevărat util societății. Cel ce nu se cunoaște pe sine, e ca un vas împins de valuri în toate direcțiunile, ca un vas lipsit de cârmă, lipsit de țel.

Cum vom ajunge să ne cunoaștem pe noi? — Prin examinarea zilnică a conștiinței. Prin examinarea amănunțită a ceace am făcut și a ceace ar fi trebuit să facem. Minte și raționamentul nostru să cerceteze în fiecare seară, dacă nu ne-am îndepărtat, în cursul zilei, de calea cea dreaptă pe care ne-o arată glasul lăuntric. Acest control zilnic ne va determina să cântărim mai bine faptele noastre, ne va ajuta să ne înfrânăm mai mult pornirile, ne va susține în lupta contra imboldurilor rele. Grație acestei incursiuni zilnice în sufletul nostru, ne vom gândi mai des la ochiul atotvăzător al lui Dumnezeu și această teamă de a nu fi pedepsiți întâi, teama de a nu-l vătăma pe Dumnezeu mai târziu — și numai aceasta din urmă trebuie să ne oprească dela rău — va sădi în noi puternică conștiință morală, salutară nouă. Această teamă, îmbinată cu nădejdea în nemărginită bunătate a lui Dumnezeu, ne va face energici, tari, încrezători în lupta cu greutățile vieții. E nevoie însă, ca încrederea în noi, dobândită prin speranța religioasă să fie contrabalansată de umilință, trebuie să zicem și noi: „Și ce ai ce n'ai primit? Iar de ai primit de ce te mândrești ca și cum n'ai fi primit?“ (I Corint. 4.7.)

Astfel prin stăpânirea de sine ce ne-o va impune nouă umilința, vom deveni oameni de caracter, oameni integri, oameni de valoare personală intrinsecă.

Numai cunoscându-ne pe noi înșine ne vom putea corecta, numai astfel vom putea progresa. Înșelarea de sine favorizează înrădăcinarea răului și ne duce la piere. Cunoașterea de sine e, deci, condiția „sine qua non” a progresului.

Să ne silim a ne cunoaște cât mai bine, să eli-

minăm din sufletele noastre cât mai curând orice buruiană veninoasă, ascultând îndemnurile spiritual lilor noastre, ca nu cumva, neprimind sfaturile ce nu costă nimic, să cumpărăm scump mai târziu căința.

Clara Iancu
adv. stag.

Al nostru ești pe veci de-acum

Cât de frumos
Te-am'podobit
Gândirea cea cerească!
Ardeal duios,
Ardeal iubit,
Moșie strămoșească!

Cu codrii buni
Și plângători,
Cu clocotiri de ape,
Cu rugăciuni
De bieți păstori,
Cu noaptea în pleoape...

Cu-atâtea cruci
Ce le-au cioplit
Părinții-moștenire
Și crai haiduci
Ce-au împărțit
Norodului, iubire...

Cu bieți bătrâni
Ce-au adormit
Câtând mereu în zare
Cu triști Români
Ce n'au trăit
O zi de sărbătoare.

Cu dragi flăcăi,
Ce n'au trăit
O sfântă zi de luptă...
Voinicii tăi
S'au prăbușit
Sub flamura ta ruptă!..

Și... scump Ardeal
... Un plâns... pribeag
A prins să mă 'nfiore!
Că-ai culmi de deal
Și lung șireag
De fete plângătoare!

Fără adăpost
În șir de veac
Cu ochii în năframe...
Că-adesea-au fost
Ardeal sărac
Și siluite Mame

... Dar glas duios
Tot răsuna
Din vechi și biete turle
Și la Hristos
Că ajungea
Piosul glas de surle...

Căci maicele
Când își creșteau
Mlădițele iubite
Mănuțele
Nu le uneau
Spre blesteme 'ngrozite...

Vai, scumpe Craiu
Ardeal duios
În suflet, crunt îmi sună:
Ce-amar plângeai
Când blând Hristos
Ți-a dat, ți-a dat: Cunună.

Lumini și vis
S'au troenit
Pe fruntea ta cărunță,
Și ne'am trezit
Învârtejii
În mândru-alaiu de nuntă.

Ovidiu Hulea.

EDUCAȚIA FETELOR*)

de Renè Bazin.

De curând, directorul unei reviste străine îmi pune aceasta întrebare:

„Ce calitate prețuești mai mult, la femeia de astăzi?”. Am răspuns cam așa:

Calitatea pe care o prețuiesc mai mult, nu e de azi și nici de ieri și nădăjduesc că nu va lipsi nici femeii de mâine. Nu-i știu numele: e forța care ne ajută și ne ridică”.

Ne putem întreba dacă educația ce se dă femeii în aceste minute pe cari le trăim, trebuie să mărească sau să micșoreze această forță. Imprăștierea religiilor care instruesc, pus-a ea în pericol o oarecare înălțare sufletească a femeii? Acele mănăstiri a căror educație o găsiam „învechită” sau „din alte vremuri” nu posedau ele oare o autoritate cu greu de comunicat unor inteligențe excelente, dar izolate, unor grupe cu iscusință formate, dar pe care un caprițiu le desleagă? Șansele de fericire pentru bărbați sunt ele oare mai puține de cum au fost? Eu o cred. Dar să nu vă înpăimântați de această afirmațiune. Fetele cu minte se vor feri și vor cugeta.

*) (Pagini scrise în 24 Febr. 1914).

Să nu încetăm de a iubi pe călugărițele noastre, acum în exil, să le regretăm, să ne aducem aminte de ele, să exaltăm spiritul și metodele lor. Și nu e un lucru de nimic de a aduce în conversațiile noastre amintirea lor și de a repeta că o mare nedreptate s'a comis, o mare cruzime, pentru că prietenii prețioase pentru noi, modele necesare tuturor, curajiu mai mare decât al nostru, curățenie mai curată, caritate mai salutară au fost alungate din Franța.

Așteptând că acea disciplină monahală să nu fie înapoiată, trebuie ca fetele tinere să se pătrundă de acest adevăr: Tot ceea ce ar micșora în ele acel spirit de ordine, acel spirit de sacrificiu, acea delicatetă de conștiință care forma fondul învățământului congreganist, e împotriva lor și împotriva fericirii lor.

Da, n'am putea spune câtă fericire pentru alții, și cât bine pentru noi se distruge, atunci, când o călugăriță își ia coșulețul său de ștofă aspră, cartea de rugăciuni, rozariul și pleacă din Franța.

Dacă aș avea în acest moment lângă mine o fată de tot tânără și neștiutoare și una din acele bune voinți cari sunt rari chiar și în tinerețe, i-ași spune:

„Oricare ți-ar fi vocația ta — fie că ar fi să fii călugăriță, sau fată bătrână, sau mamă de familie, fii cunoscătoare a religiei. Vei avea să dai atâtea sfaturi, mai ales dacă te vei mărita! atâtea prostii de îndreptat, atâtea ignoranțe de suplinit, atâtea slăbiciuni de susținut! Dacă îți place latina, ia-ți bacalauratul; sau să știi cel puțin atâta cât să înțelegi slujba și să-ți ajuți copilul în primele clase de studiu. Citește cărțile bune, care sunt deja socotite drept bune, multă istorie bisericească și istoria Franței, biografiile marilor oameni, critică, filosofie bine aleasă și pe care s-o înțelegi, poezi și puține romane, căci romanescul e deja în sufletul tău. Pune să-ți citească mamă-ta cărțile de o adevărată frumusețe și pe care tu nu le poți citi în întregime. Mai ales nu încerca nici acum și nici mai târziu „de a fi în curent“. E o întreprindere nebunească, nefolositoare, periculoasă pentru echilibrul spiritului și sigur plictisitor.

„Nu te întrista dacă părinții tăi sau logodnicul tău nu prea au avere. Sărăcia face orice lucru mai greu. Dar mediocritatea este un început minunat pentru cel curajos. Doi înși, cari au prea puțin, dar cari se iubesc și muncesc, e viața cea mai frumoasă, plină de cuceriri, de înfrângeri îndreptate, de noi începuturi, de probe evidente a unei Bunătăți care ne urmează. Marele Michel Angelo scria nepotului său Leonard, care urma să se căsătorească: „Nu te gândi prea mult la frumusețe... nu fii pretențios decât asupra bunei reputații a familiei, asupra sănătății și a bunătății. Nu te amări nici de aceea că nu e bo-

gată: ea nu va roși când va privi blidele din casă și îți va da pace. Pe când o fată bogată, te va târi la serbări, la nunți, la prânzuri și la toate nebuniile de felul acesta. Apoi, căsătorindu-te cu o fată săracă, e și aceasta un fel de a face pomană“.

El însuși înzestra pe fetele sărace cu cele 1200 de scuzi de aur pe cari i-i dădea Papa Paul III. Farneze, al cărui pictor și sculptor era. Ii veți da dreptate de îndată ce veți avea puțină experiență a vieții. Veți vedea că bogăția se plătește foarte scump și, în căsătorie, aproape totdeauna, îngrozitor de scump.

„Fii veselă. La tine, nimeni să nu plângă, cel puțin când tu ești acolo! E datoria ta să răspândești veselie. O vei avea toată viața. Secretul? Cred că ți-sa spus. E să te uiți pe tine când împarți fericirea. „Vrei să ies cu tine? Fie. Să rămân! Iacă-mă“ Deviza nu e ușor de urmat. E acea a sacrificiului frecvent și celor care o citesc numai, li-se pare, că o astfel de viață e plină de tristețe. Dar cei ce au putut observa pe acele mame, pe acele surori mai mari, dela care radiază toată fericirea unei familii, au recunoscut că ele erau vesele, de o veselie superioară celeia a lumii și pe care el n'o înțelege.

Peste tot unde se găsește un cămin fericit, există o femeie care se uită astfel pe sine.

Și asemenea căminuri au fost până acum numeroase în Franța.

Trad. de Vera Calangiu.
prof.

FERICITA GEMMA GALGANI

În ziua de 14 Mai, curent, Sfântul Părinte a declarat de fericită pe fecioara *Gemma Galgani*. Virtutea principă care deosebește pe această servitoare a lui Dumnezeu este *Iubirea crucii*. Chiar din fragedă copilărie, mama ei evlavioasă, creștea pe fiică sa în duhul urmării lui Hristos, pe calea crucii și în tot timpul vieții sale Gemma stăruia să mărească în sine iubirea crucii. După voința lui Dumnezeu Gemma era prea încercată de suferinți și dorința ei de-a se sfinți lui Dumnezeu prin smerita supunere la cruce era foarte rodnică. Dar cu toate acestea caracterul ei nu era de loc posomorît și aspru, ci era foarte drag, senin și atrăgător. Așa toți o iubeau. După moartea părinților săi ea găsisese adăpost la familia Giannini. Aici în cel din urmă timp al vieții sale se îmbolnăvi greu și anume de o boală foarte molipsitoare. Dar fiindcă Gemma era așa de bună, blândă și răbdătoare, casnicii ei par'că uitau cu totul primejdia ce îi amenința la apropierea de cea bolnavă, ci mai multe luni erau la patul ei spre a o îngriji cât se poate mai bine. În școală era așa de silitoare, ca în toată viața ei spirituală, în umilință și în lepădare de sine. Părintele German din ordinul Părinților Passionaiști, care ani îndelungați a lucrat la noi în arhiepiscopia de București, cunoștea prea bine pe Gemma și zice în biografia ei, că nici odată n'a pierdut haina nevinovăției dobândită în Sfântul Botez. Dar totuși ea însăși plângea amar pentru scăderile cele mici, pentru cari își făcea reproșuri amare și se ecotea pe sine de păcătoasa cea mai mare. În casa familiei Giannini trăia cu totul retrasă, numai când vedea, că poate să câștige un suflet pentru Dumnezeu umbra din casă în casă spre a ajuta pe oameni la vecinica mântuire. Când plăcu lui

Dumnezeu a înzestra pe Gemma cu haruri cu totul extraordinare, cu o rugăciune înaltă și cu suferinți amare, sora ei, prin imprudență, publică acele haruri în oraș și peste scurt timp în tot orașul *Lucca*, unde locuia, se auzia zvonul că Gemma este isterică. În ajunul serbătorii Nașterii lui Isus Mântuitorul îi vesti că în seara aceleiași zile îi va dăruia un nou har extraordinar. Ea nici nu putea să și închipuiască care să fie acel har și iată, precum Isus a binevoit a distinge pe Sfântul Francisc de Asisi cu Stigmatul său, adică cu semnele celor cinci răni în trupul Sântului Patriarh, așa se arătară și la Gemma Galgani trei ani de zile, la o oră anumită, semnele rănilor lui Isus cu multă vărsare de sânge. Vinerea dispăreau cu totul, fără să lase vreo urmă. Gemma putea să lucreze iarăși ca totdeauna în casă. Și agonia Mântuitorului cu sudoarea sângeroasă și semnele biciuirii dureroase se arătau pe dansa în acelaș timp cu rănilor răstignirii. Cu toate acestea haruri, Gemma rămase tot simplă, nearătând nici un semn de mândrie sau de amor propriu. Totdeauna însă trăia în prezența lui Dumnezeu și dese ori pronunța numele cel prea sfânt al lui Isus. Pe lângă harurile extraordinare Dumnezeu o alege spre a fi încercată cu felurite suferinți sufletești și trupești. Prin ele sufletul ei trebui să fie curățit și pregătit pentru cel mai înalt grad de rugăciune. Așa petrecea cu sfinții cerului ca și cum ar fi casnicii sau prietenii ei de pe acest pământ. Ea nu se simțea bună pentru acest pământ, ci doria să trăiască în retragere într'o mănăstire. Această dorință nu i-se împlini. Mântuitorul ceru să se înființeze la Lucca o mănăstire a Passionistelor. Ele trebuiau să ispășească păcatele lumii și într'această mănăstire era să între și Gemma Galgani. Isus prezise chiar pe atunci

marele războiu mondial care era să fie o pedeapsă pentru păcatele lumii, precum zicea nu numai odată papa păcii Benedict XV. Gemma ruga sus și tare să se împlinească voința lui Hristos care făgăduise înăturarea tuturor greutăților la întemeierea mănăstirii. Dar oamenii amânau toate. Și când, în sfârșit, începură executarea poruncii lui Isus, era prea târziu; Gemma muri după o boală foarte dureroasă, așa încât la sfârșit zise Doamnei Giam-

nini: „Nu mai pot“. — Dumnezeu mai voi să fie chinuită de diavoli, la suflet și la trup, durerile și ispitele erau strâșnice, dar diavolii nu reușiau să-o învingă.

Ea muri, zimbind cu încredere în 11 Aprilie 1903. De sigur nu este o întâmplare că beatificarea ei a avut loc în anul amintirii solemne a patimelor Domnului.

Felix Wiercinski S. I.

EDUCAȚIA CREȘTINĂ ÎN FAMILIE

Primul noviciat al creștinului este familia. Influența ei binefăcătoare este cea mai intensă și e mai durabilă, decât a tuturor celorlalte școli de educație. Familia a fost și odihniară seminarul în care s'a format Avram, Isac și Iacob. Patriarhii toți, de aici au primit și apoi au transmis urmașilor, cunoștințele religioase și cultul lui Iehova. Dacă familia creștină este cel mai sfânt dintre toate instituturile de educație, fără îndoială, pedagogul cel mai iubit și mai venerat este mama. Cu spiritul ei de pietate, mama este un adevărat apostol, al cărui domeniu este familia.

Poate oare înlocui mama pe profesor din toate punctele de vedere? Indiscutabil: da, căci nimenia altul nu poate avea mai multă înrăurire asupra inteligenței și a sufletului copilului, decât mama. Poruncile, sfaturile și exemplele părinților — și mai ales ale mamei — exercită influența neșterse asupra unui suflet tânăr. Germenul unei vieți creștine și oneste, aruncat în sufletul copilului, de mâna unei mame, de obicei aduce roade bogate; prețioasele sfaturi și învățături pe cari ea, cu dărnicie le împărtășește, rareori se șterg din memorie. Ele rămân gravate în suflet cu caractere luminoase.

Dacă este adevărat, că speranța unei țări rezidă în generație tânără, care se ridică, atunci viitorul acestei generații depinde de mamele creștine, căci caracterul — individual sau național — se formează sub acoperișul casei părintești.

Joseph de Maistre zice: „Femeile nu sunt pentru a deveni conducătoare de nici un fel de opere. În decursul mileniilor nu au scris nici Iliada, nici Eneida, nici Ierusalimul eliberat, nici Athalia, nici Hamlet și nici Paradisul Pierdut. Nu au construit biserici, ca aceea a Sf. Petru; nu au sculptat pe Apollo de Belvedere; n'au pictat: „Judecata din urmă“; n'au inventat Algebra, nici telescoapele sau mașinile, a căror principiu este forța elastică a vaporilor, dar au făcut lucruri cu mult mai mari decât toate cele amintite: *au creat caracter oneste și cinste.*”

Este de remarcă, că personajele cele mai strălucitoare din istoria omenirii s'au făcut sub influența unei familii exemplare. Samuil, Tobia, Macabeii, Sf. Ioan Botezătorul, Timotei ș. a. s'au născut din părinți cu virtuți puțin obișnuite; paciința, rugăciunile, exemplele și sfaturile unei mame, ca sf. Monica, au reușit să întoarcă pe un Augustin din căile primejdioase ale desfrâului și să-l conducă la adevărurile sublime ale credinței și la sfințenie. Asupra acestei naturi atât de aprinse și nesupuse, ea a exercitat o hotărâtoare înrăurire, pe care un profesor nicicând n'o putea câștiga.

Sf. Ludovic, regele Franței, nu-și datorește oare

mamei sale toată grandoarea de rege și Virtuțile de Sfânt?

„Era să fie ateist, mărturisia odată John Randolph, dacă nu m'ar fi reținut o amintire duiosă din vremea copilăriei mele, când sărmana mea mamă îmi așeza mânuțele pe piept, apoi mă ruga să silabisesc: Tatăl Nostru, carele ești în ceruri...”

Anne Lemarchant des Nogens, mama Monsegriorului de Cheveus, primul episcop al Boston-ului și mai târziu cardinal și arhiepiscop de Bordeaux, a fost o mamă model, care avea idei juste despre educația copiilor. Ea se îngrija să inspire în familia sa, atât prin exemple, cât și prin povești, respectul față de Dumnezeu; iubirea deapropelui; admirația pentru toate generozitățile, față de toate virtuțile și eroismele. Prin credință, ea a știut să trezească iubirea pentru Dumnezeu și teama față de dreptatea sa.

Gheorghes Vaschington, supranumit: „Părintele patriei“, în viața sa publică dă dovadă de eminente virtuți naturale. Eroismul, curajul, cultul demnității, mărimea sufletului, patriotismul fără pereche și desinteresat — toate aceste calități — el însuși afirmă cu mândrie, le-a primit dela mama sa.

Nu este mai puțin cunoscut numele Carolinei de Nord, mama judecătorului Gaston. Ni se spune, că acest mare magistrat, în 1835, fiindcă era catolic, i s'a luat dreptul de a-și exercita public funcțiunea sa. Ori mama sa — ca odinioară Volmi în țara lui Moab — a trăit numai cu familia sa în mijlocul unui popor, cu o credință streină de a aceea a strămoșilor săi. Ilustrul magistrat, și mai târziu, în culmea strălucirii sale, se leagă cu multă dragoste fiască față de sfaturile creștine sale mame.

„Era pioasă, scria M. Taney, dulce iubitoare; eu n'am auzit-o nicicând vorbind copiilor ei, fără o voce plină de iubire și cu un accent nespuse de gingaș și duios. Nici odată n'am auzit-o să spună vreun rău despre cineva. Exemplele ei mi-au rămas vii în memorie; încă și azi resimt fericitele efecte“.

*

Dacă mamele creștine s'ar arăta fidele misiunii lor sfinte, ar fi aproape inutil să mai insistăm asupra necesității educației religioase în școală. Această grea și neliniștitoare problemă ar fi soluționată.

Casa părintească ar trebui să fie impregnată cu o atmosferă religioasă. Ea ar trebui să devină un sanctuar intim al păcii, al cumpătării, al iubirii conjugale și al afecțiunilor filiale, unde copiii, de mici să învețe a se ruga. Prima lor gândăvire să fie: „ma-mă“ și acesteia să-i urmeze: „Tatăl Nostru“. — Rugăciunea devine astfel cel mai sigur păzitor al credinței și ciuma necredinței nu va putea încerca o familie, care zilnic e în legătură cu Dumnezeu. Isus

ne-a promis asistența Sa : Dacă doi sau trei se vor uni întru numele meu, eu voi fi în mijlocul lor".

Când un preot, intradevăz convins despre misiunea sa, prin predici stăruitoare, va reuși să convingă pe părinți despre datorința lor de educatori, atunci toată munca Lui de apostol va fi ușoară, plăcută și folositoare. În copiii familiilor el va afla cele mai prețioase ajutoare pentru promovarea moralei evanghelice și a adevăratei pietăți, în întreagă parohia sa.

Aurel Aldea.

MAMA CREȘTINĂ

Mame creștine! Despre voi menționează înțeleptul Sirach : Precum „Soarele când răsare întru cele înalte ale Domnului” așa „și frumusețea muierei bune podoabă este casei sale”. (XXVI. 20).

Lumină și căldură, soarele lucid împarte nouă și naturii întregi. Cu bucurie îl salutăm la revărsatul zorilor ; numim frumoasă vremea, dacă fizionomia-i splendidă strălucește asupra noastră ; dar dacă discul său candid îl acopere nor : jelește natura, amuțește pasărea cântătoare, floarea nu-și deschide portirul aromatic, umbră se așterne și peste lumea inimii noastre. Dacă iarna soarele se întoarce dela noi, viața degeră sub nea și ghiată, iar după reîntoarcerea sa, după primăvară așteptăm duios, oțând.

Așa-i și rolul mamei în familie. Tatăl e capul familiei ; mama e inima familiei. Ea este centrul micii lumi a familiei, căci pe tată, pe copil și pe fiecare casnic dânsa îl conectează și unește. Ce-i familia fără cameră de domiciliu ; ceasornic stricat ; corp din care a sucombat circulația sângelui. Rolul și laborioasa activitate a mamei asigură ordine și reglementar mod de viață în menaj, lubirea și circumspecția sa pe toți îi atașează la sine, netezește și impacă micile turburări divergente întâmplare în cercul familiar, răbdare și alipire reciprocă plantează în inima iubitorilor săi, idealizează toată viața familiară ca și convenabila rază solară.

Dacă mama se desparte de familie, fie pe un interval cât de scurt, sau dacă-i bolnavă, ce deșartă și plictisitoare este mâncarea comună, ce goală e camera de domiciliu, ce des se împiedică mersul normal al gospodăriei, cum se iscă spărtură penibilă în inima aparținătorilor ei ; indispuși sunt cu toții ; mai triști decât natura externă, dacă ceață și nor țmboldește soarele lucid !

î

Soarele execută în liniște și fără zgomot circulația sa ; abia observăm câte de toate îndeplinește zilnic și totuși el fascinează în relief luxuasele flori din aurora primăverii, el coace spicele aurii din vară și gustuoasele fructe din toamnă.

Chiar așa de tacită e activitatea mamei ; publicitatea nici nu ia știre despre ea, ba abia se evidențiază și înaintea mediului sau imediat. Dar fructele laboarei sale trec departe peste aceste înguste granițe, căci sunt importanți factori ai Bisericii și Patriei, egal ai fericirii eterne. Ceea ce în lume e mare și nobil, creștin și sacru ; toate acelea mama creștină le-a împărtășit în primordială ocrotire. Este adevărat, că superba operă a educației nu-i exclusiv a mamei menire, dar ea trebuie să depue baza. O

serie de ani numai dânsa ia parte din ea ; inima copilului e în mâna ei, aceea, o parte modela ca ceara moale, o poate conduce și governa ca o regină imperiul său. Și dacă sosește timpul, când și alții trebuie să colaboreze la edificare, atunci deja trebuie să fie rezolvată, deoarece restul laboarei este numai continuarea edificiului pe acea bază, ce a depus-o mama.

Chiar și cea mai frumoasă operă a soarelui nu rareori devine prada distrugerii volnice. Dacă țarina producătoare de spice, via și pometul înflorește în cea mai splendidă nuanță : furtuna izbucnește subit și strivește cumplit tot ornamentul lor. Zău ! și pe mamă o atinge foarte multe ori similară soartă. Dacă pe copiii săi îi crescuse cu atâta sollicitudine și osteneală în creștini credincioși și evlavioși, lumea se îmbulzește și cu toată arta amăgirii sale tinde spre aceea, ca să ruineze totul ce a edificat mama și regretabil, prea de multe ori își realizează ținta.

Dar oricât de vastă să fie furtuna, soarele niciodată nu încetează să acționeze ; în semănătură și în grădina de poame iarăș germinează flori și le coace ; căldura-i și vigoarea-i fertilă în fine învinge asupra elementelor nimicitoare. Asemenea procedează și mama. Parcă ne vine să cădem în tentație și să declarăm că *vieața* este lupta mamei creștine cu lumea sclerată, perfidă. La aparență — ce-i drept — foarte puțină conexiune există între ele, dar de fapt acționează chiar divergent și oponent, poartă aievea războiului adevărat una cu alta. Scurta — cam adesea o trage mama. Dar vedem cum se scufundă în lume cu droaia junii creștini, deși oarecând erau caști inocenți. În general însă mama creștină totuși învinge lumea păgână. Până când în cercul modest și lin al familiei, mamele creștine își vor împlini vocațiunea, până atunci va crește mereu mai nouă generație creștină și oricâtă cantitate ar distruge lumea ipocrită : creștin va rămânea acel neam care are mame creștine.

Ceace fericitul Augustin a mărturisit despre mamă-sa, aceea se cuvine și altor sute de mame : „Tot, ce am, mamei pot mulțumi ; nu numai m-a născut pe lume, ci ea mi-a dat și viața sufletului meu”.

Tristă soartă ar avea împărăția pământescă a lui Dumnezeu, Biserica, dacă n'ar exista mama creștină. Excelent fenomen e în istoria bisericească faptul că, celor mai mari sfinți, ca sfântul Vasile cel Mare, sfântului Grigore Teologul din Nasians, sfântului Ioan Hrisostom episcop din Constantinopole, sfântului Ambroziu, sfântului Grigore Decapolitul din Cezerea Capodochiei, fratele sfântului Vasile ; mame sfințe le-au dat viață. Să ne înălțăm psihic la împărăția cerurilor, și să întrebăm cetele celor alesi : cui pot mulțumi ei fericirea lor eternă ? În răspunsul lor ei vor face mențiune despre multe vedenii de har, despre nenumăratele căi minunate ale mântuirii, dar nimic nu va suna atât de des ca răspuns în urechile noastre, ca și numele mamelor cucernice și pline de feroare.

Analogia luată despre soare într'un punct nu-i convenabilă referitor la mamă. Adică mama nu-i soare, ci mai cu seamă planetă, fiindcă lumina ei nu-i calitatea și proprietatea sa originară. Nu persoana dânsi este izvodul acelei binecuvântări ce

depe ea trebuie să se reverse asupra familiei sale, asupra copiilor săi. Isus Cristos este Soarele, din a cărui lumină mama împrumută, primește și apoi re-frânge lumină: harurile și adevărurile Lui trebuie să influențeze asupra mamei. Primordial are să fie ade-

vărată, bună creștină și numai după aceea poate deveni bună mamă. Iar dacă această laboară n'a efectuat-o educația în care s'a împărțășit, din energia sa proprie trebuie să suplinească acum lipsa.

„Calendarul.”

Pr. Dr. Potcaș.

VIATA

— Roman —

(11)

de Sabin G. Truția.

Gongul vaporului „Victoria”, care traversa în plină viteză apele adânci ale oceanului Atlantic, tocmai atunci semnalase ora trei, post meridiem, când pe bord își făcu apariția o pereche tânără. De obicei, la ora aceasta pasagerii mai în vârstă își petreceau vremea retrași în cabine, iar tinerii se distrau în salonul vaporului. Datorită căldurii tropicale, care stăruia de câteva zile, în afară de personalul de serviciu, pe bord nu se mai găsea nici un călător. Tânăra pereche însă se plimba pe bord, sfidând par'că arșița razelor solare cari cădeau din înalt aproape vertical; și n'a căutat să se retragă într'un loc mai ferit de soare decât atunci când zăpușeala devenise insuportabilă.

— Ce căldură, Doamne! Ai să vezi, dle inginer, că nu va trece mult până se va schimba vremea. De altfel, nu ar fi de mirat, căci încă n'am înregistrat în timpul călătoriei nici o furtună.

— Că se va schimba vremea, cred și eu, dșoară Madlen, dar sincer spunând, prefer un soare cât de fierbinte, decât să înregistrăm o furtună.

— Ți-e frică de furtună?

— Nu, dșoară, Malden. În tot cazul însă, nu cred că e senzație plăcută să te simți aruncat de apele oceanului încoace și'ncoalo, ca o coajă de nucă.

— Plăcut nu e, firește, zâmbi Malden, de înec însă nu trebuie să ne temem. Vaporul „Victoria” este un transatlantic numai rapid și confortabil, dar și foarte rezistent. Pentru dta, această călătorie este un fel de „botez”, căci e primul voiaj ce-l faci pe mare. Eu însă sunt obișnuită cu furtuile, căci am străbătut de multeori oceanul. Și crede-mă, pentru unii călători pasionați, chiar furtuna este o distracție amuzantă.

— Mulțumesc, zâmbi el, dar m'as lipsi bucuros de astfel de distracții.

De altfel, să lăsăm de-ocamdată furtuna și să reluăm firul conversației întrerupte. Ai fost început să-mi istorisești ceva interesant.

— Găsești că ceace îți spuneam

este interesant?

— Pentru mine da, căci mă privește direct.

— Și unde am rămas cu vorba?

— Spuneai, că la începutul călătoriei pasagerii credeau că eu...

— Da, dle Stoica, în primele zile ale călătoriei pasagerii vaporului credeau că ești vre-un criminal, sau — în cazul cel mai bun — un casier de bancă ce a luat-o la picior cu câteva milioane în geantă.

— Și... dta erai de aceeași părere.

— Nu. Dar la drept vorbind, nu prea aveam nici eu păreri bune despre dta. Că ai fi un criminal ordinar — scuză de expresie — nu puteam crede, dar alternativa că ai fi luat-o la picior cu câteva milioane în geantă, mai că îmi venea și mie să o cred.

— Cum asta? întrebă Petrișor mirat. Sau poate... aveam înfățișarea vreunui fugar?

— Asta n'as putea s'o afirm. În tot cazul însă, atitudinea d-tale trada neliniște, semnul distinctiv al indivizilor cari nu sunt pe deplin împăcați cu propria lor conștiință. Pasagerii, cari nu cunoșteau nimic din viața d-tale, puteau presupune orice, căci vezi... criminalii și defraudatorii din continentul bătrânci Europe, când simt că le arde terenul sub picioare, o iau de obicei spre America. Erai mereu retras. În vreme ce alți pasageri tineri, ba chiar bătrânii, umbiau după felurite distracții, dta îți petreceai vremea în cabină. Căutai par'că într'adins singurătatea. Cunoștință nu ai vrut să legi cu nimeni, iar faptul că ai cerut să ți-se servească masa în cabină, a dat de gândit chiar și personalului de serviciu. În salonul vaporului nu te iveai decât foarte rar, dar și atunci numai în orele când ceilalți călători erau pe bord. Erai mereu tăcut și posomorât, iar noaptea, când ceilalți pasageri se retrăgeau în cabinele lor, dta te urcai pe bord și te plimbai singur ceasuri întregi, sau priveai prin întuneric întinsul nesfârșit al mării, dintr'un colțisor tăinuit.

— Constat, spune Petrișor, cu o nuanță de tristețe în glas, că ești foarte bine informată.

— Să nu te miri de asta; erai doar supravegheat cu ochi de „Argus”.

Și datorită acestei atitudini, călătorii, în comun cu personalul de serviciu, începură să vorbească multe pe socoteala inginerului Stoica. În discuțiile mele cu pasagerii îți luam în totdeauna apărarea, iar cu sir Waltson am ajuns chiar la ceartă. Ai să vezi, dșoară Madlen, mă tachinau pasagerii mai tineri, azi-măine ne vom pomeni cu o radiogramă în care vor fi precizate complect semnalmentele individului pentru care pledezi. Și ce vei mai avea de spus în favorul clientului d-tale, când îl vei vedea deținut și cu mâinile în cătuși!?

Firește, toate aceste păreri, concepute eronat, sunt complect spulberate, iar astăzi toți călătorii știu, că dta nu ești nici criminal, nici defraudator, ci un pasager pașnic și corect, mai corect chiar decât mulți indivizi cari se găesc pe vapor.

— Curios... Eu nici nu visam măcar că pasagerii vaporului mă presupun excroc. Și ceace mă miră mai mult este faptul că pasagerii și-au schimbat această părere. De ce? Pe cât știu, atitudinea mea nu s'a schimbat cătuși de puțin. Atâta doar, că am făcut întâmplător cunoștință cu dta și că uneori ne plimbăm împreună pe bord, sau jucăm în salon câte-o partie de șah. Incoalo... atitudinea mea este aceeași ca în primele zile ale călătoriei. Ș'apoi, reluă Petrișor, strângând din umeri, a face cunoștință cu cineva și a te plimba pe bord în tovărășia unei fete, sau a juca în salon o partie de șah, sunt lucruri pe cari le poate face orice excroc.

— Da, zâmbi Madlen, și totuși; se știe precis că nu ești nici criminal, nici excroc, ci un tânăr inginer din România, plecat spre America în călătorie de studiu.

— Un lucru mai ușor nici că s'ar putea. Toate acestea se pot constata din pașaport, sau din condica călătorilor.

Madlen clătină din cap.

— Te înșeli, dle inginer; din pașaport nu se poate constata decât numele, ocupațiunea, ținta călătoriei, etc... dar faptul că individul notat în pașaport este sau nu criminal, nu se poate constata decât atunci când pașaportul este declarat fals, iar po-

sesorul deținut. Pe dta nu te-a deținut nimeni și totuși șești precis că nu ești excroc, nici criminal, cum presupuneau în primele zile ale călătorii.

— Hm... făcu Petrișor, nedumerit. Să mă credeți d-șoară Madlen, dar vă spun sincer, oricât îmi frământ mintea, nu pot găsi pretextul care i-a determinat pe călători să-și schimbe atât de brusc părerile ce le aveau despre mine.

— Și... dacă îți voi spune eu motivul, n'ai să te superi pe mine?

— Pe dta? nu, d-șoară Madlen.

— Și nu vei căuta să-ți iai satisfacție nici dela alți călători?

— Să-mi iau satisfacție? De ce? Chiar dta spuneai, că pasagerii, cari nu cunosc nici un amănunt din viața mea, puteau să presupună orice despre mine; era dreptul lor. Până în prezent nu m'a ofensat nimeni, credeu.

— Și dacă s'ar dovedi că purtarea unor indivizi nu a fost tocmai corectă, n'ai căuta nici atunci să-ți iai satisfacție?

Petrișor o privi pe Madlen uluit.

Rămase o vreme gânditor, apoi își aținti privirea spre întinsul nesfârșit al mării și oftă.

— Singura dorință ce-o am, este să mă văd sosit cât mai curând în America. Deci, ce rost ar avea să caut pretexte de ceartă?

Nu, d-șoară Madlen. Sufletul meu, năpădit de alte griji, nu mi-ar da răgaz să meditez asupra unor vorbe rostite de unul sau altul într'un moment de nesocotință. Călătorii rămână cu ale lor, iar eu cu ale mele, căei apa trece de sine, iar pietrele cari mă apasă, n'aș putea să le urnesc din loc, prin satisfacția ce mi-ar da-o unul sau altul...

— Ei bine, atunci pot să-ți spun. Acum câteva zile, sir Iames, căpitanul vaporului, la stăruința mai multor călători și în special la stăruința lui sir Walson, a dat o radiogramă la adresa Consulatului American din România, prin care cerea informații detaliate referitoare la un călător care se găsea pe vaporul „Victoria”, în New-York. Răspunsul a sosit... Pașaportul cu nrul aflător pe actele dtale, a fost eliberat la 14 Septembrie c. pentru inginerul Petru Stoica.

În radiograma Consulatului American erau date și semnalmentele posesorului. Se făcea amintire și de cicatricea ce-o ai în obrazul drept; probabil vre-o suvenire din războiu.

Petrișor clătină din cap.

— Da, e suvenire din luptele dela Isonzo.

— Și ce e și mai interesant, re-luă Madlen, în radiogramă se spu-

nea că inginerul Stoica are între alte obiecte și câteva țesături pe cari le duce la Washington, pentru familia lui sir Williamus.

În noaptea următoare, în cabina dtale s'a făcut o percheziție amănunțită. Firește, nu știai nimic, fiindcă, în timpul percheziției te găseai pe bord, unde îți făceai plimbarea obișnuită. Între alte obiecte ce le aveau, s'au găsit și țesăturile și o scrisoare adresată lui sir Williams, care e prieten din copilărie cu sir Iames.

Pentru a nu fi surprinși în timpul percheziției, un matelot avea însărcinarea să stea la postul de observație; iar pe când te-ai reîntors în cabină, totul era în cea mai perfectă ordine.

Căpitanul Iames e supărat grozav că s'a lăsat influențat de pasageri; și, în deosebi, e supărat pe sir Waltson. Pasagerii cari au pledat contra dtale au rămas plouați, căci în radiograma sosită dela Consulatul American se spunea categorie că inginerul Stoica este un individ absolut corect. Eu triumfăm. Ah, câtă satisfacție pentru mine!

Își aranjă cu gest părul frumos ondulat și reluă:

— Ce zici la toate acestea?

— În tot cazul, spuse Petrișor, cu o muștrare plină de tristețe, atitudinea lui sir Walson nu a fost corectă. Pe căpitanul Iames nu pot să mă supăr, fiindcă... datoria lui este să se convingă despre conduita pasagerilor cari se găesc pe vaporul ce-i este încredințat sub comandă. Să pretind satisfacție? La ce bun? Știu că atât sir Waltson, cât și ceilalți călători cari au pledat contra mea, ar fi gata oricând să-și ceară scuzele, dar n'am nevoie de scuzele nimănui. Faptul că mă simt om corect, e destulă satisfacție pentru mine. Bietii oameni, pânăcând mă credeau excroc, aveau posibilitatea să se amuze, iar acuma... Ezistă o clipă, apoi reluă: da, d-șoară Madlen, îmi dau seama de ceea ce se petrece în sufletul acelor cari m'au vorbit de rău, când sunt nevoiți să mă privească în ochi. Și... — un lucru pe care nu ți-l'am destăinuit — am putut să constat, fără să înțeleg însă motivul, că de câteva zile atât căpitanul Iames, cât și ceilalți indivizi din personalul de serviciu, ba chiar pasagerii, sunt foarte atenți față de mine și mă menajează în fel și chip. Acuma însă înțeleg. Mă voi prefăca însă că nu știu nimic despre cele întâmplate, căci — socot eu — acesta e cel mai bun lucru pe care pot să-l fac. În tot cazul dtale îți

mulțumesc că ai pledat în favorul meu.

Madlen îl luă de mână.

— Nu ai să-mi mulțumești, dle inginer, doar și pentru mine e satisfacție că am putut face cunoștința unui tânăr corect, în tovărășia căruia voi putea să mă distrez.

— Cu greu cred să se poată distra cineva în tovărășia unui individ tăcut și veșnic înourat. Dar spune-mi d-șoară Madlen, cine este acest sir Waltson? Nu aș vrea să fiu indiscret, dar am impresia că nu prea sunteți prieteni.

— Ai ghicit. Sir Waltson este un individ care, deși i-am dat să înțeleagă că nu-l simpatizez, se ține de mine ca scaiul. Dar pentru a putea vorbi despre el, trebuie să-ți istorisesc câteva amănunte și din viața mea individuală. Părinții mei, de origine spaniolă, locuiesc în Brazilia. Eu însă, încă din vremea când eram micuță, am fost adoptată de un unchiu al meu — frate cu mama — astăzi director la o fabrică de automobile din New-York. În apropierea orașului Washington, unchiul meu are o proprietate, situată lângă ferma lui sir Waltson. Că sunt prieteni, e de prisos să-ți spun. Știu că unchiul meu ar fi mulțumit să mă vadă căsătorită cu acest bogătaș, care — după felul meu de a judeca lucrurile — deși bun gospodar, nu este în definitiv altceva decât un holtei tomnatic; dar de geaba oftează sir Waltson, căci, deși am împlinit vârsta de douăzeci și patru de ani — vreau să fiu sinceră — de-oacmdata nu mă muncește gândul măritășului. Poate mai târziu, zâmbi Madlen, pe când va renunța el la gândul însurătorului.

În vară, am plecat cu mătușă-mea în Franța. Firește, sir Waltson ne-a întovărășit; iar acuma, după trei luni petrecute în Riviera Franței, ne reîntorcem spre casă.

În zilele trecute, cu puțin înainte de-ați face cunoștința, răsfoiam în salonul vaporului o revistă ilustrată, iar mătușă-mea juca cu sir Waltson o parte de șah. Se vede că gândurile lui erau absente, căci, deși șampion în șah, de data aceasta juca cât se poate de prost. Era poate distrat din pricina unor vorbe schimbate în dimineața acelei zile cu căpitanul vaporului, în mod nu tocmai amical.

— Ce-i cu dta? îl tachina mătușă-mea mereu. De-o vreme încoace joci ca un mucalit. Poftim! „regele” îți este în „șah” și dta te faci că nu vezi. Să nu te superi, dar ți-o spun

sincer, la primul pas greșit ce-l mai faci, plec și o las pe Madlen să se războiască cu dta.

Îți poți închipui cât eram de bu-curoasă să joc cu el o partie de șah... Mă simțeam atât de fericită, răsese Madlen, încât... revista îmi căzu din mână și rămăsei cu privirea fixată spre un individ care adormise într'un fotoliu. Inchipuiește-ți tablou! . . . Acest individ, un „rege“ al petrolului, adormise cu gura căscată. O muscă impertinentă — în acele clipe mie îmi era foarte simpatică — se plimba agale pe nasul enorm al „regelui“. Când acesta simțea gâdilitura, se lovia cu degetul arătător peste nas.

— Frumos tablou!

— Te cred. Dar oricât era de frumos, temându-mă nucumva să izbucnesc în răs, luai de pe masă altă revistă și eșii din salon. Când să intru în cabina mea, mă întâlnii cu locotenentul Nelson.

— Incotro atât de grăbită, dșoară Madlen? mă întrebă locotenentul.

— La plimbare, îi răspunsei, uitând că eram decisă să intru în cabină. Dar spune-mi, dle locotenent, este cineva pe bord?

— Puțini.

— Și... inginerul Stoica?

— Dacă nu mă înșel și ele acolo;

În clipa următoare eram pe bord iar cele ce au urmat le știi.

— Da, spuse Petrișor, eu aruncam bucățele de pâine unui delfin, care zburda în apropierea vaporului, când simți că cineva se apropie ușor... Când ai trecut pe lângă mine, am întors capul încet și m'am grăbit să ridic de jos revista care îți căzuse tocmai atunci din mână.

Madlen surădea, strivind între degete petalele unei pelargonii.

— Firește, erai de couvingerea că revista îmi căzuse din mână întâmplător.

— Și nu?

— Aș, răsese ea, am aruncat-o intenționat, fiindcă... voiam cu orice preț să-ți fac cunoștința. M'am folosit de un „truc“ care a reușit deplin. Limba germană o posed și eu perfect, în tocmai ca dta, așa că n'a fost greu să începem o conversație. Sper însă că nu ești supărat pe mine pentru această destăinuire.

— Nu, dșoară Madlen.

— Aveam nevoie de prietenia dtale, măcar pentru restul călătoriei. Știu că sir Waltson — după cele întâmplate — nu va avea curajul să se apropie de dta. În felul acesta voi scăpa și eu de societatea lui. Mai avem câteva zile de călătorit și, în

timpul acesta, vreau să iubilez, în ciuda tuturor acelor care te-au vorbit de rău. Voi râde și mă voi distra; bineînțeles, în tovărășia dtale.

— Crezi că vei putea să te distrezi în tovărășia unui individ posomorit? Malden îl luă de braț.

— Ai să fii și dta vesel. Poate... ai avut vre-o decepție în trecutul apropiat, dar te vei convinge, în scurtă vreme, că pentruca să poți uita trecutul, tovărășia unui prieten care te înțelege îți este indispensabilă. Ocazional îmi vei istorisi unele amănunte din acest trecut bizar; nu pentru altceva, dar... pentru a mă putea conforma. Cred că mă înțelegi...

— Dacă vrei să nu mă vezi posomorit, șopti Petrișor, cu ochii umeziți, e mult mai bine să nu răscolim trecutul. Aș vrea și eu să uit... să uit fot ce-a fost...

Frumoasa americană îl privi stăruitor.

— Suntem de acord. Vom vorbi despre viitor, căci sper că vom avea ocazii să convenim și în America. Întâi de toate însă, te-aș întreba un lucru: Vrei să fim prieteni? înțeleg prieteni buni!

— Da!

— All right! Iar acumă vino în salon, să jucăm o partie de șah.

(Va urma.)

Lui Petru Dulfu

*Arion ce'n cânt de liră depeni basmele străbune
Și bătrânele legende le culegi de pe la vetre,
Incât faci să glăsuiască moși și babe și cumetre
In povești fermecătoare, picurând de 'nțelepciune! . . .*

*Cântător al lui Păcală cel cu glume 'n pălărie
Și-al lui Pinte de la Baia, năsdraivanul fără seamăn,
Care 'n fapte și 'n virtute, doar cu Gruia-i frate geamăn,
Amândoi români de viță, bravi și plini de vitejie,*

*Tu, ce faci comori de artă dintr'o limbă de bordeiu,
Iar din snoave și proverbe, drept izvor de 'nțelepciune:
Măr de aur scos din Țara Someșului — o minune
Ce ai dat Literaturii, prin aedicu-ți condeiu!*

*Cum să stau privind-ți jertfa și prinosul muncii tale,
Ca 'naintea unui rege al vremurilor trecute,
Care poartă pe-ai săi umeri trei pătrări de veac bătute
Cu piciorul și cu brațul, pe-a vieții lungă cale?*

*O, admir acea virtute și putere de voință
Ce avură luptătorii generației bătrâne;
Cari au tors destinul nostru pentru zilele de mâine
Panteon zidind Culturii, iară țării Biruință.*

*Și din ceata ăstor oameni, tu stejar bătrân de munte
Infrutând încă viața, moartea nu te înspăimântă —
Singur mai muncești, în „Agrul neamului“ pădurea-ți sfântă,
Făcând cinste tuturoră pletele tale cărunte...*

*Astfel vin mărite doamne, dascăle bun și Părinte
Săți zic multă sănătate din Sălaj de pe la noi,
Și mai multă voe bună și de vrei, . . . un car cu boi,
Doisprezece la tânjală, doisprezece înapoi —
Și mai am o rugămintă:
Mai vino și pe la noi!*

MIHAIL ROBU.

Bucăți alese din „Literatura Română“.

Din „Povestea lui Făt-Frumos“.

*Spusu v'am, odată, basmul . . .
Lui Pacală năsdraivanul . . .
Și cântatu-v'am pe Gruie,
Gruie-al lui Novac, șoimanul . . .*

*Să vă'nșir acum povestea
Cu vecinul Făt-Frumos,
Care'n lupte n'avea seamăn
De isteț și inimos.*

*O fi fost cândva pe lume
Un asemenea viteaz? . . .
Fost! . . . căci altfel despre dânsul
Nu s'ar povesti și azi . . .*

Și de mult a fost... când Smeii
Cuib aveau cam peste tot...
Când p'aici trăia și slutul
Statu-Palmă, Barba-Cot.

Intro'o zi de Maiu, în codrii
Plini de farmecul verdeții
A văzut înlăta oară
Făt-Frumos lumina vieții

Cu obaji ca trandafirul
Și cu ochii de cicoare,
Cu luciosu-i păr de aur
Pruncul... rupt părea din soare!

Maică-sa-l strângea la pieptu-i
Il pierdea par'că din ochi:
— „Puiul mamei!... mult ești mândru
„Ah nu-ți fie de deochi!”

Și creștea pe zi ce merge,
Dragul mamei puu bălan:
El creștea doar într'o lună,
Cât cresc alți prunci într'un an!

Nu'mplinise doi ani încă,
Și era atât de mare
Și de priceput ca alții
Când mustața le răsare!

Ci, precum e'nvăluită
Bolta uneori, cu ceață:
El de-amar vedea umbrită,
Des al mamei sale față...

Intr'o zi o'ntreabă: — Mamă,
Ce ai care de suspini
Și ascunzi în palme-adeșea
Ochii tăi de lacrimi plini?

Soț tu nu avuși pe lume?
Singură trăiși mereu?
Sau, dac'ai avut vr'odată:
Cine-i, unde-i tatăl meu?...

Sărutând obraji-i rumeni,
Mă-sa i-a răspuns din grai:
— „Da... am săți destăinui astăzi”
Taina care n'o știi.

Tată fostu-ți-a băiete,
Un cioban... tras prin inel...
Eu... nemuritoare zână,
Indrăjitu-m'am de el.

Și'nsofindu-mă cu dânsul,
Muritoare m'am făcut. —
Rămăsei vădană însă
Pân' a nu te fi născut“.

— „Cum?...“ — „La stână'n deal, odată,
Ne-am trezit c'un urs lătos!
Taică-tău, îl strânse'n brațe...
L-așternu grămadă jos...”

Când, din codru, iacă alții,
Trei, au tăbărit pe noi!
Doborî și dintre-aceștia,
Cât ai bate'n palme doi.

Dar al treilea hoștește,
Pe la spate-l înhăță;

Și-adâncindu-și ghiara'n pieptu-i,
La pământ mi-l răsturnă.

În desiş apoi îl duse! —
Când în fire mi-am venit,
Răscolii toți codrii... geaba!
Urma nu i-am mai găsit!...

Și de-atunci, prin aste locuri,
Singură trăiesc..., alt bine,
Altă mângâiere nu am.
Dragul meu, decât pe tine!

Auzind acestea fiul,
Un suspin din piept a scos;
Iar din ochi-i stropi de lacrimi
Lunecau pe obraji în jos.

Din acea zi, lângă mă-sa,
Nu-și găsia astâmpărare...
Colinda văi, munți, cu tolba
Și cu arcul în spinare.

Se lua cu urși la trântă
Și la harță cu mistreți.
De-i scăpa din mâini vre-o fiară,
Nu scăpa de-a lui săgeți.

Fiarele știau — în luptă
Cât de meșter e băiatul:
Și fugea de el cum fuge
De tămâie necuratul.

Petru Dulfu.

Răvaș de toamnă*)

Te-ai dus și tu, tu cea din urmă
Nădejde-a sufletului meu,
Te-ai dus spre alte țări mai calde,
Pe-un drum bătut, dar lung și greu.

Te-ai dus cu stolul cel din urmă
Ce-n fund de zare arcuia,
Iar codrul, cea dintâi podoabă
Și-a smuls din păr pe urma ta.

Aici sub streșina ce astăzi
Instrun acordul cel dintâi,
Un pui sărman de rândunică
Privind spre codrii arămii,

Se pierde 'n ciripiri deșarte
Stingher, neînțeleș, utat, —

*) Din: Răvaș 'n tabără.

*Căci cei ce l-au iubit odată
Spre zări mai calde au plecat.*

*Și l-au lăsat cu-aripa frântă
Flământ în cuibul părăsit
Bocirea lui, ce-i tot mai stinsă,
Se pierde 'n largul nesfârșit...*

*Eu stau la geam cu ochii umezi
Ascult și simt bocirea lui,
Al nostru plâns să 'ngemânează:
Și el și eu a nimănu!*

*... O primăvară, când veni-vei
De nou cu zestrea ta la noi,
Aduce-vei atunci cu tine,
Noroc zimbiri la amândoi*

*Ori doară toamna ce coboară
Peste 'ntristatul nost pământ,
Va 'ntinde strai de frunză moartă
De-asupra unui nou mormânt?!*

Livia Rebreanu Hulea.

IMPRESII DE TOAMĂ

Se duc rândunele! Se duc și, o lacrimă caldă mi se ivește în colțul genelor, privindu-le cum pleacă spre țări cu cer senin și zilele înmuiate în soare.

Și rândunica cea mică, ce a gungurit o vară întreagă sub streșina casei noastre, pe care am privit-o de atâtea ori cu drag, în apusurile sângerii ale verii, venind către cuib și desprinzându-se ca o umbră fugară, atingând cu gingașele-i aripioare căsuța ei dragă încă a plecat.

Imi pare, că rămasul ei bun, dela scumpa-i casă este numai tristețe și părere de rău, căci luându-și sborul se duce... se tot duce uitându-se înapoi.

E semnul toamnei... Și în această zi cerul se înveșmântează cu haina lui plumburie. După zile de fericire și de voce bună, ogindite de soare cald, trebuie să vie și zile neguroase. E toamnă... Și par'că vezi că firea întreagă începe a se îmbrăca în doliu.

Ca la o poruncă puternică vântul suflă inversunat printre copacii, cari se desbină de podoaba lor, rămânând ca niște scheleți.

Fără putere, crengile văduvite de verdeața frunzelor, de acelaș vânt, care mai ieri le săruta ușor, astăzi le rupe fără milă, și cu greu pot rezista furiei sale. Pe cer nouri se grămădesc tot mai mult, desemnând pe fundul de cenușe, forme neînțelese. Alene tipând strident, ciorile se rotesc prin aer, fâlfâind din aripi și închiagă jocuri groaznice, prevestitoare de moarte.

Inchid ochii și icoane dragi din vară, joacă ușor pe dinaintea lor și apoi redeschizându-i, văd cum în jurul meu aleargă înspăimântate frunzele galbene... O! de-aș avea o putere le-aș strânge pe toate la piept și încălzindu-le să le dau căldură din căldura mea, vieață din vieața mea, căci ele întruchipează vieața care pleacă...

Cuprinsă de milă și de dureri, natura își plânge fiica dusă și odată cu ea și nouri negri scuturându-și coamele încep și ei să plângă...

Dar ce plâns! Lacrimile lor sunt mici și reci,

amare de atâtea necaz, căci căzând pe pământ, într'o zguduire supremă, smulge și ultimele frunze fîrave și bolnăvicioase culcându-le la pământ. Doar' râul mic, ce-și șerpuește panglica de argint prin mijlocul grădinii, îmi pare că se împotrivesc vântului ce s'a stârpit și sughițând din plâns, sărută ramurile lungi și tinere de salcie, ce întâlnește în cale.

Dar nouri își seacă lacrimile, iar printre ei, pe nesimțite, o rază caldă și plăpândă se furișează pe pământ, însă câteva fășii cenușii caută repede să o înăbușească...

Ce gândeai, sărmană rază, că vei goni uritul? O! nu, căci după cum bucuria nu poate să'ndulcească sufletul, ce o viață întreagă n'a cunoscut bucuria, tot așa și tu nu poți să faci din toamnă primăvară...

La orizont cățiva nouri se'nroșesc, albastrul se mai mărește, cenușul se îmbracă în sclipiri de aur, iar soarele ivindu-se ca un ochiu obosit, se lasă după dealul din față-i, palid de oboseală și par'că pornit pe gânduri...

Tonurile roșii ale pădurii par mai rumenite, mai înflăcărâte sub mângâerea soarelui atât de tristă, iar tonurile arâmii par troenite de aurul lăsat acolo fără socoteală...

Între uritul de adineauri și frumosul apusului de acum, gândul te duce în lumea lanurilor și viselor unde nici odată nu era urît și searbăd. Primii ani ai copilăriei persistă în amintirea lor, mânuindu-mi sufletul și cugetul...

Iar dela câmp se întorc zariți oamenii, mânându-și boii. Tălângile oilor se amestecă cu resunetul cumpelelor fântanelor, rar focurile se aprind pe rând pe lângă drum și peste dealuri. Cluj

Rândunelele nu se mai aud... Ele vor fi ajuns de parte...

Mergeți cu bine, dragi rândunele, și întoaceți-vă cât de repede la cuibul ce ați lăsat sub streșinele caselor noastre!...

Ivirea voastră ne va umplea sufletul de bucurie, căci va veni întoarcerea zilelor frumoase și vesle!

Maria Tarola.

COCORII.

Era în toamna anului trecut... Aer destul de rece, în comparație cu dogoreala zilelor de vară, dar totuși suportabil unui impermeabil, care ține loc și de pardesiu. Stam de vorbă cu un prieten și eram atât de cufundat în discuția care era atunci la ordinea zilei, încât nici nu-i observam pe cei ce treceau pe lângă noi. Când de-odată iată, că la orizont se ivește un punct negru, care crește văzând cu ochii și înaintează în spre noi cu pași repzi... Punctul — devenit acum destul de mărisor, — își schimbă aparența, luând forma unui unghiu, în vârful căruia era un comandant suprem, urmat de două linii, — ale căror singuratiche puncte erau cu atât mai depărtate unul de altul, cu cât erau, la rândul lor, mai depărtate de vârful unghiului, — zic, urmat de tot atâtea soldați viteji, cari aveau un singur ideal: „cucerirea aerului“...

Sunt aproape de noi... Uit să mai răspund camaradului meu la întrebările, pe cari mi-le pune. Urmăresc cu atâtea nerăbdare desfășurarea luptei și doresc atât de mult să câștige acești îndrăzneți eroi victoria definitivă!... Natura, însă, se răsbună. La un moment dat, un glonte

nemilos isbește pieptul tinărului comandant și îl doboară la pământ. Lupta era pierdută... Intreagă compania își urmează șeful și aterisează, păstrând însă, aceeași ordine de înaintare. Soșiți pe pământul nostru rece, foștii camarazi se adună în jurul comandantului lor, întocmai cum se adună fiii în jurul octogenarului părinte, care — răpus de adânci bătrânețe — își așteaptă în fiecare moment sfârșitul. Își ia fiecare pe rând adio dela fostul lor șef și, — cu ochii scâlțați în lacrimi — procedează la alegerea noului comandant, care apoi declară această zi, ca zi de doliu pentru întreaga lor oștire...

S'au desfășurat, pe urmă, funeriile demne de un astfel de erou, — pe cari, încă, din cauza vâlului de întunerec, care reușea să ne acopere tot mai mult, — nu le-am putut urmări.

În dimineața zilei următoare, mi-am preluat postul de observator. Eroica oaste, la un semn al noului comandant, prezintă, pentru ultima dată, onorurile fostului ei șef...

Urmează o scurtă cuvântare, prin care noul căpitan își înbărbătează mica oștire, terminând cu acele cuvinte memorabile, din postul nostru D. Bolintineanu:

„Du-te la oștire, pentru țară mori,
„Și-ți va fi mormântul încununat cu flori...”

Se ridică, apoi, cu toții în văzduh și reîncep lupta pentru... cucerirea aerului...

S'au dus și poate n'o să-i mai văd nicicând. Am rămas privind în urma lor, preocupându-mă o singură idee: Care va fi viitoarea victimă, sau — mai bine zis — cari și câți dintre ei vor fi acei fericiți, cari la primăvară se vor reîntoarce din nou la noi, încununați cu laurii gloriei?! Le-am zis la despărțire, din parte-mi: „Adio și onoare vouă, vrednici cocori!...”

Valeriu Gregoriu Sima.

DANSURILE MODERNE

— Reacțiunea —

Una din influențele cari lucrează, în sufletele tinerilor contrar a ceea ce înseamnă „flori de crini” — se știe — sunt dansurile moderne.

Te miri cum au putut colaboratorii francmasoneriei și ai propagatorilor necredinții să introducă, în o societate creștină, și să generalizeze, între oameni cu educație veche, mișcări și petreceri luate direct dela sălbatici, între cari încă n'a răzbit nici sfințenia moralei creștine, nici nobleța culturii îndelung probate. Te surprinde, de o parte, tupeul și îndrăzneala acestor atentatori la bunul simț și la moralitate; de altă parte slăbiciunea cu care s'a supus societatea cu vechi tradiții de bunăcuviință, orbește acestui curent, acestui atentat. Cât de nenatural și cât de bizar!

Toți ne dădeam seama, că nu sunt acceptabile, că sunt frivole și totuși înaintea ochilor noștrii se practica și se propagau. Era pusă pe gânduri majoritatea societății, de urmările acestei realizări a „frumosului” după gustul și mentalitatea antropofagilor, acelor cufundați în animalism, între noi cei îndrumați și obligați la o morală curată și crescuți în cultura adevăratei estetici. Mai ales părinții cu copii, cu fete, pe cari îi feriseră până atunci de tot ce e frivol, escitant, brutalizator și doreau să-și ferească și pe viitor, erau puși înaintea unei grele probleme și dileme: din societate nu puteau lipsi; copiii nu vreau să și-i lase pradă valului infect. Am văzut mame plângând în fața acestei dileme și toți furioși, simțindu-se neputincioși în fața puhoiului, ce părea cutropitor.

S'au rugat lui Dumnezeu și s'au îmbărbătat, crezând că nu se poate ca bunul simț al omenirii culte, creștine; ca Providența să lase până în sfârșit stăpânitor și triumfător acest val tulbure, aceasta pornire demoralizatoare! Trebuia să vie reacțiunea! Cu toții trebuia să concurgem, ca aceasta reacțiune să se producă cât mai repede și să vină cu destule puteri spre a întoarce valul spre a corecta societatea.

Și a venit. Nu numai că ne-am oprit în mersul fatal spre animalizare, dar' am chiar îndepărtat multe figuri din acelea jocuri original nebune și las-

cive. Sunt exagerate și acuma jocurile moderne. Nu sunt decente și în adevăr frumoase. Mai sunt încă jicnitoare simțului și educației morale. Însă li s'a retezat mult din ascuțișul anume făurit, ori menținut dela sălbatici, ca să nu animalizeze total. Nu se joacă toate dansurile de acest soi și sunt eliminate multe figuri adacadabrante.

În aceasta au mare merit ofițerii noștrii. Știu comandanți de garnizoane, cari au dat ordin sever sub grave urmări, ca domnii ofițeri să nu danseze figurile picante ale jocurilor. Și nu știu, dacă nu e acest ordin general pentru întreagă țară, pentru toți ofițerii. Dela ținuta ofițerilor în aceasta materie atârnă foarte mult; ei sunt cei mai fervenți cultivatori ai dansurilor în societate, cercetătorii cei mai nelipsiți ai balurilor. Deci ei duc conducerea în desvoltarea dansurilor. Și dacă ei au luat atitudine împotriva degenerării de tot a dansurilor, trebuie să le recunoaștem meritul și să-i rugăm să continue aceasta cale bună.

Trebuie să fim, apoi, mulțumitori multor reuuniuni de femei române, cari au decis, ca petrecerile aranjate de dânsese, să nu admită decât jocuri naționale românești și cel mult wals-bostonuri cuvioase. În acest scop țin în fiecare iarnă probe de Romană, Horă și alte dansuri naționale românești.

Laudă lor și tuturor, cari deoparte readuc în societatea noastră frumoasele decente și în adevăr artisticele noastre dansuri strămoșești naționale, cari erau să fie aproape uitate, și abandonate, de altăparte, eliminează dansurile ultra moderne, demoralizante cu figuri de escitare animalică din ele.

Să stăm cu toții în sprijinul acestei tendințe și directive salvatoare. Încă mai este mult de îndreptat!

Cornel Andrea
profesor.

Curtezanii l'au felicitat pe Alexandru cel Mare când și-a asasinat prietenul; curtezanii l'au aplaudat pe Neron când și-a ucis mama. Și cele două mari împărății s'au prăbușit. Monarhistul arată greșelile; curtezanii le acopere și le încurajează.

Dr. Ionel Pop-

Sclipire de stele, sclipire de lună.

*De sus, puzderie de-aprinse stele
Trimit fire de argint, grădinei mele,
Ele o găesc pustie, făr' de flori
Și plâng deasupra raze, pân'n zori.*

*Pirn bolțile albastre, luna rece,
Deasupra casei mele, alene trece;
Prin geam, beteală de aur își cerne,
Stropind, cu lumină, albele perne.*

*Ușor mi-e răzimat capul pe mână,
Pe când ochii pierduți mi-s la lună,
Ce trece'n azur, ușoară și blândă,
Vărsând peste tot vâpaia ei sfântă.*

*Sclipire de argint, sclipire de stele!
Intreaga nădejdea durerii mele,
La voi mă înalță, la voi mă duce,
Seara când toate se duc să se culce,*

*Sclipire de aur! sclipire de lună,
La voi mă poartă gândirea mea bună,
Noaptea, când totul adorme în lume,
Voi basme-mi șoptiți cu ingeri și zine.*

*Din suflet topiți-mi durerea ca ghiata,
Ușoare plutiți înșeninându-mi viața,
Deși'n grădina a murit busuiocul.
Intreaga-mi viață, la voi, mie norocul.*

Tilly Anca.

ZIUA MORTILOR.

Soarele obosit arunca o lumină mai palidă și vremea rupea frunze vestede de pe arbori. Pe una am strivit-o sub călcâie. Durerea mea nu simțea durerea frunzei. În față, un om împovărat de talazurile vieții se împleticea în mers. Cu privirea vagă măsura distanța cimitirului. „Grăbește călătorule! Clipele nu stau pe loc.” Își murmură el. Înaintea răstignirii, genunchii i se îndoie și cu glas ce amintea un acord de orgă, se descărcă: „Doamne mă tem... sufletul mi-e vested și Tu-l pretinzi înviorat... simt, simt că trebuie să Te iubesc. Ascultă-mă. Mi-e rușine. Mă rod amintirile amare. Timpul l'am frânt pe panta cruntei alunecări morale... Iartă-mă!” Și, rugăciunea fu muiată în lacrimi. Mă apropiai de el. Era un vechiu cunoscut. În el se ciocnia rușinea de mine și chinul ispășirii. Deodată un urlat răpuse liniștea: — „Nu există Dumnezeu... hrubele acestea să fie lăcașurile morților?” Și izbucni într'un răs noduros. Am fugit. Ascunsă la tulpina unui gârbov copac urmăream scena. Se aruncă la pământ, mușcând nesățios din lutul unui mormânt. Am scos un țipăt. Un paznic se apropie. Pe bietul om l'am găsit plângând. Văzându-ne a început să râdă. Și, sărmanul a fost dus apoi în... casa de nebuni.

Trecuseră mai mulți ani. Acelaș cimitir mă atrăgea în seara zilei morților. Am întâlnit în mine fiorul din trecut. Frământări învăluite în nelămuriri îmi copleșise sufletul: „De ce am venit să tulburăm pacea nopții? Ce însemnează aceste ritual? Să ne asociem și noi bocetelor de îngropare, lamentărilor dureroase? Să țipăm pentru neînțelegerea durerilor cauzate de încetarea vieții trupești? Nu. Noi venim în acest loc împodobit cu cruci, pentru a ridica rugăciuni celor cantonați între patru scânduri. Venim, ca să afirmăm legătura societății de deasupra pământului cu cea de sub humă.” Din sgomotul societății de deasupra, acum, se desprinde o liniște lugubră... licăriri strălucitoare de lumini se hărțuesc cu întunericul. Împrejurul mormintelor se respiră; în vreme ce înăuntru se petrece o humificare; în vreme ce în aceste hrube dorm fără suflu, par'că temându-se să nu-și conturbe somnul prin pulsația inimii, dintre cei ce au învins viața sau au fost victimele ei. Cutremuram tainica împărăție a morții, copleșiți de induioșătoare elegie, față de cei ce au fost petrecuți de dangăte de clopot. „Lacrimi de părinți, plânsete de copii... dar nu cu geomăt de ciclon, fiindcă simțim alinarea suavă a mângâierii, că... vor învia. Da, dacă n'ar fi nădejdea învierii, am fi cuprinși de jale, care n'ar fi alinată de șiroaie de lacrimi, nici de tânguiri, nici de blesteme!...

Înaintând, văzui o cruce pe care era încrestat numele cunoscutului meu... În suflet simțeam cum se rostogolesc amintirile... Cu o lumânare descifrai celelalte cuvinte gravate proaspăt pe cruce: „Nu întreba nimic... înfige Evanghelia în pieptul tău; nu fi nedumerit... implântă sacra învățătură în carnea ta; crede și atrage ritmul propovăduirii sfinte, să liniștească furtuna din sângele tău.” — „Sunt cuvintele lui, după ce se însănătoșise” îmi mărturisii acelaș paznic.

Am ingenunchiat. Plângeam, petrecând cu astfel de cântec mortuar în lungul călătoriei lui, către glorioasa înviere. Și, prin rostul unei rugăciuni, îi cerșeam dela Înaltul cât mai repede un loc:

„unde nu-i durere, nici suspin.”

Tincuța Murguleț.

NOUI METODE DE EDUCAȚIE

— Balet în școala primară —

Aflându-ne încă la începutul anului școlar, nu va fi de prisos, ca pe urmele „Calendarului” dela București să ne oprim buimăciți și noi asupra celei mai noi metode de educație: *baletul*. Nu că baletul, de fapt, ar și fi un nou mijloc, modern, de educație; dl Gheorghe Paschia, cu fină ironie, în coloanele pomenitului ziar, îl numește așa, ca mai mult să se evidențieze „gafa caraghioasă” a dlui Traian Teodorescu, — ridicol conducător al serbărilor școlare „cu balet”. Dar, mai bine să vorbească valorosul ziar din Capitală:

„... Când Tănase are balet, când toate localurile de noapte nu trăiesc fără balet, când Bucureștiul este ca un balet, de ce nu ar avea și școala primară de fete No. 31. Floreasca un balet, cel puțin la sfârșitul anului?! Și l-a avut. — Sâmbătă, 24 Iunie, zi de Sărbătoare... Discurs, poezii, cântece... dar, iată că, pe scenă apare o copilă de 9—10 ani, zugrăvită bicolor

pe față și îmbracată în scumpe fășii de mătase atâr-nate cu verigi de brațe ca la fiecare mișcare, mica, Evă să-și arată costumul primitiv. Odată cu sunetul patefonului, se aude și mugetul mahalagiilor cruzi în uitătură și cu cuvinte murdare pe buze. Ei nu știu să facă deosebire între o fetiță care saltă... brațele și-și încovosie pânțele, forțată de gustul plin de mândrie al mamei și o baletistă de pe scena lui Tănase, care o face pentru bani negri.

Balet este acolo, balet este și aici, baletistă este aceea, baletistă și aceasta. Unde ești Iroade, să-ți vezi fiica și să-i dai jumătate din împărăție? Unde ești Rousseau să-ți vezi pe Emil cum crește? Unde sunteți voi toți pedagogi cari v'ați sacrificat viața întreagă spre a găsi metode de educație, să vedeți ce n'ați aflat nici n'ați visat? Unde ești Sf. Ioane Botezătorul să vezi creștinătatea serbându-ți nașterea ca Irodiada moartea?!!

Vorbind despre acest balet, un ziar mare din Capitală, l-a numit „dans de caracter“, a uitat însă să adauge și cuvintele: „baletul unei ființe nevinovate“, cum spunea reprezentantul oficialității la serbare.

Și fiica Irodiadei a fost nevinovată și în nevinovăția ei nu ar fi eșit pe scenă, dacă mamă-sa nu ar fi împins-o de la spate; dar baletul acelei nevinovate a fost plătit cu nevinovăția capului unui sfânt.

A renunțat Irodiada la jumătate din împărăția soțului ei ca să se mulțumească cu capul lui Ioan Botezătorul pe tipsie; și de atunci până azi baletul nu cere alt preț decât capetele omenesți fie el executat la Tănase, în cabarete, sau la școlile primare.

Tânăra elevă a fost prea nevinovată ca să sucască capetele majorilor, dar baletul ei a câștigat ca petele colegelor ei, cari admirându-i jocul și-au format ca suprem ideal al vieții lor, să ajungă baletiste cu aripi de liliac și gesturi de maimuță. Dătea doamne ieșind dela serbare, au și luat adresa școlii de balet ca să-și trimită și ele ficele, iar după o săptămână, întrebând câteva fetițe din cartier dacă le-a plăcut baletul colegei lor, mi-au răspuns: „da, și așa între-o în joc, dacă părinții mei ar fi fost bogați să mă dea la școală de balet dela patru ani ca pe ea“. Desigur, sărăcia le va sili pe multe din bietelete fetițe să nu învețe baletul, dar îndată ce Tănase sau alții cari trăiesc din aceste nerușinate maimuțereli, le va oferi școală gratuită, vor primi fără șovăeli, numai ca să fie aplaudate cum a fost colega lor oarecândva și pe care o

vor avea imprimată, dansând, în mintea lor de copilițe, toată viața. Și atunci „dansurile de caracter“ vor fi format caractere tănăsaice și de tuneluri nocturne, cari vor cuceri multe capete — chiar albite — pe tipsiile imoralității după metoda educativă pe care o practică ziarul ce le laudă. Acestea sunt caracterele cari ne trebuie? Acestea sunt caracterele pe cari le cerea regele Carol I.? Acestea sunt metodele pentru formarea caracterelor cari înainte de orice trebuie să fie *caractere morale*? Aceasta este educația care trebuie să se facă elevelor de clasele *primare și chiar secundare*? Baletul? La aceste exerciții gimnastice am ajuns, ca se facem educație fizică?

Este nevoie ca să se înlocuiască tradițiile noastre cu baletul străin, necreștinesc și ațâțător al simțurilor? Tănase este pedagogul pe care să-l urmărim și școala cabareturilor pe care s'o înfăptuim? *Unde sunt preoții* cari sunt obligați să predea religia la școlile primare, să facă și să observe împlinirea unei educații morale? *De ce preoții nu caută să elimine din școlile și programele serbarilor, tot ce este în contradicție cu adevărul creștin*? Aș dori mult, să știu părerea d-lor institutori și învățători cari au încă nestins în inimi focul dragostei după tot ce este creștinesc și românesc și luptă cu sacrificiul veșii lor pentru educația morală a scumpului nostru popor, precum și a p. c. preoți. Am această dorință pentru că sunt informat că ce s'a petrecut la școala Floreasca s'a executat și la alte școlile din București și provincie. Nu știm dacă d. profesor Gusti — care înainte de a fi ministru este pedagog — vizitând diferite școlile din București și provincie, a cunoscut și această nouă metodă de educație și dacă a cunoscut-o o aprobă?! Știm însă un lucru; dacă și la anul viitor școlile primare și chiar secundare, vor îndrăzni să serbeze nașterea Sf. Ioan Botezătorul și sfârșitul de an prin balet, — *un grup de tineri cu drag pentru credință și neam — vom pune mâna pe ce ne va fi la îndemână și vom scoate afară din școlile pe baletiste și conducătorii lor, ca oarecând Hristos pe vânzătorii din templul sfânt*“.

Așa-și termină, curajosul autor, articolul străbătut de cea mai îndreptățită revoltă, împotriva „idioșilor“ cari se întru în învățământ și împotriva acelor institutori și institutoare, cari — necunoscându-și menirea — vreau ca din fiicele neamului nostru, să formeze simple și josnice *demimondene*.

Doi preoți.

UMBRE PE PĂMÂNT

(Nuvelă.)

Loisi e fluturele cu aripi de aur pe paingenu sur al amintirilor mele. — Și, pe aripele-i de aur, sigur, în Cer a zburat sufletul său, când, într'o frumoasă noapte de vară, trupul său trudit am fost silit să-l pun spre odihna de veci într'un mormânt înprovizat, unde doarme el somnul păcii eterne, la 155 de pași dela stația Cezuna, în linie dreaptă spre apus, sub o cruce primitivă, construită de mine, nu cu prea mare măiestrie, dintr'un spate de scaun, pe care cu mare grije și cu litere frumoase am sris următoarea inscripție: „Aici odihnește sublocotenentul Loisi, eroul Maicii Domnului, Căreia l-a plăcut de dansul și de aceea l-a chemat în Cer, unde el este angajat deacum în serviciul Ei. Iar aceasta cruce i-a ridicat-o Mamă-sa“.

Din toate aceste se vede, că Loisi n'a fost o

față, — cum sigur — au crezut mulți, cetind prima propoziție din introducerea mea. Dar n'a fost nici cu mult mai mult, ca o față; a fost un copil de optsprezece ani, sublocotenent, și comanda, alături de mine, o companie.

Propriamente numele de Aloisiu l-a fost primit în botez, dar Loisi i-a spus Regimentul întreg. Domnul sublocotenent Loisi, comandant de companie. Oricare dintre soldații din compania lui putea să-i fie tată, câțiva chiar și bunic. Abia doi-trei — cu termen redus — îi ereau contemporani.

Era o iarnă crâncenă când i-am cunoscut. Dumb-răvile troienite din Volhinia, unde erau puși în linie de bătaie, îți făceau impresia unui cimiter uriaș, iar movilele formate din pământul scos din tranșee și aco-

perite cu zăpadă, aveau aspectul unor morminți fără cruci, în cari au fost îngropați morții vii ai cezarului austriac; iar din colo, vre-o câțiva pași. cei ai țarului Rusiei... Intre noi și ei 20—30 de rânduri de obstacole de sârmă ghimpată, pe care ca pe o harfă gigantică cânta crivățul, ce venea dinspre Siberia, melodii sinistre...

Eram în toiul războiului de tranșee. De săptămâni de zile au stat ambele linii nemișcate, ca doi șerpi uriași, despre cari nu poți să știi dacă sunt morți, ori dorm numai somnul de iarnă.

În Noemvrie valea pin dosul nostru era teatrul unor lupte crâncene. Drept dovadă: cele câteva sute cruci de lemn, vârfurile cărora ca niște dinți de piaptân uriaș se înșirau în zăpadă, la marginea unei pădure tinere.

Dar acum eram nemișcați. Trăiam chiar în pace cu rușii. Într'un fel de armistițiu tăcut. Ici-colea exploda câte-un granat, ori șrapnel, dar spre marea noastră bucurie, în cele mai multe cazuri napoi, pela comandamente. Și totuși nu era bine: a început să ne enerveze tăcerea adâncă a iernii din Rusia, și să ne macine sufletul așteptarea nesigură a zilei de mâine, care știam, că trebuie să sosească odată. Și nostalgia; O, nostalgia primăverii, pe cari îngropați de vii în pământul Volhiniei, am așteptat-o înzădar în sufletul căror nenorociți a omorât vara!

Așa era să fie și cu bietul Loisi.

În mijlocul iernii a sosit la noi: plin de entuziasm și naivitate și setos după romantismul, pe care-l aștepta dela marele războiu și încărcat în adâncul sufletului său de o dragoste de primăvară cu o copilă, pe care cu lacrimi în ochi a lăsat-o între zidurile orașului, de unde a plecat în război. Aici ar fi așteptat, ca în fapte eroice să se descarce sufletul său de atâta tensiune, cât a adunat în el promiscuitatea atâtor sentimente, pe cari cu capul și sufletul său de 18 ani nu le-a putut armoniza. Și a fost păcălit și înșelat în așteptările sale. Deacea era nemulțumit cu războiul și cu liniștea mare. la care nu se aștepta.

Iar noi, ceilalți; fețele cărora erau supte deja de păreții umezi și reci ai tranșeelor și cari purtam încă în ochii noștri groaza zilelor de vară și de toamnă (1915), l'am asigurat, că n'are să se plictisească mult...

Ne-am împretinit repede. L'am primit între noi într-o tranșee, unde am stat până atunci trei prieteni de luptă și tovarăși de cruce, Vili, zis și șvab, fiindcă a fost neamț, Sandi, zis și popă, fiindcă a fost bun, blând, drept, și nu se temea de moarte, și eu, zis și priznel, fiindcă am fost mic dar voinic; toți trei rezervați bătrâni, nu ca vârstă, ci ca vechime în campanie.

Locuința noastră a fost ca oricare altă tranșee: în mijloc o masă, adică o scândură pe patru pari, într'un colț o sobă mică portativă, și patru paturi, adică patru vetre de pământ, lângă cei patru păreți, iar păreții, deasupra paturilor, decorați cu fel de fel de decorațiuni, improvizate după caracterul și felul omului, care ocupa vatra. Așa peretele lui Vili, era archidecorat cu tablouri scoase din diferitele reviste, ilustrate dominând figurile de femei, cari toate serveau de cadru la o fotografie de față, ce era în mijloc așezată. Peretele meu era consacrat peisajelor, ici colea câte o scenă de războiu, așa, cum erau fotografiile de acest fel, reproduce în revistele noastre ilustrate contemporane: naive, false și proaste. La capul lui Sandi era așezat pe un cui o cruce mare, cioplită din două crengi de brad și un șir de mătâni de mărgele albe.

Sandi era de altfel sufletul tranșeii. Până când Vili, eu și vecinii cari ne vizitau, jucam cărți, Sandi cetea, ori își aranja cărțile, între cari era și un breviar latin, din care des ne citea părți frumoase și nouă și ni-le interpreta, iar noi cu un dor ascuns în sufletele noastre chinuite, l'am ascultat, gândind ca să fim și noi ca el, ca Sandi, care în oricare împrejurare — și împrejurările, atunci, foarte de multe ori erau extrem de critice — era neschibat de vesel și zimbitor.

Așa ne-a găsit Loisi.

Abia au trecut câteva zile și Loisi și el și-a decorat peretele cu o singură fotografie, pe care cu litere svelte era scris: Magdalena.

Când am văzut noi acest lucru și când am văzut, că, Loisi scrie în fiecare zi câte-o scrisoare lungă-lungă, așa că asuda, sârmanul de el, până o termina, Vili a răs ironic, eu am zis, așa, încet, să nu mă audă nimeni „romantism prost“, iar Sandi și mai încet numai atât: „Se va vindeca, e băiat bun.“

Evenimentele în cursul lor rapid și tragic pe Sandi l-au justificat.

N'ar fi fost, anume, nici un năcaz cu Loisi și cu sudorile lui zilnice (acelea cu scrisorile), dacă lucrurile cu fetița lăsată în A... ar fi mers strună. Femeia este însă o vecinică enigmă, chiar și dacă este numai de șasesprezece ani. Într'o bună zi am constatat, că Magdalena alui Loisi n'a fost dispusă să nu confirme aceasta regula: nici dânsa n'a format excepție.

Enigma s'a început pentru bietul Loisi la începutul lunii Februarie (lăsatul secului, când acasă se aranjau petrecerile de carnaval) când Magdalena brusc a încetat să-i mai scrie. Au trecut două zile, trei zile, o săptămână, două, fără nici o scrisoare, ori măcar o frază scurtă, pe o carte ilustrată pe care să fie măcar două păsărele, ori un buchet de flori de „nu mă uita“, ori ceva orice alt mic semn deghizat măcar... Nimic, cu un cuvânt nimic!

Bietul Loisi, prea o luase tragic moartea subită a dragostei Magdalenei. Era convins, că s'a stins pe vecie aceasta dragoste, pe veșnicia căreia de atâtea ori îi jurase Magdalena și cu vorba și în scris.

Și se preta Loisi, în cumplita sa desnădejde, la fel de fel de acte desperate.

Ba se angaja de bună voie să meargă în explorare cu hotărârea fermă, că va căuta cu tot prețul să moară moartea de erou, încredințându-ne scrisori de adio și niște obiecte mărunte, cu aspră poruncă, că după moartea lui, să le axpediem Magdalenei infidele, — ba, se angaja, ca el să pună ecazită sub casa de pădurar, ce se găsea între linia noastră și a rușilor; apoi să îngroape cadavrele între cele două linii, cari uitați acolo la zăpadă, acum, la cei dintâi suflu al primăverii, ieșiau din zăpadă: întreprinderi, cari puteau să-i fie fatale. Sandi era însă mereu cu el și-i localiza focul dorului de moarte, din cauza dragostei lui prea mari trădată așa de urât — dupăcum spunea el însuși.

Într'o zi s'a deslegat apoi enigma: a sosit un anunț pe adresa lui Loisi, care spunea că „Domnișora Magdalena... și Domnul Căpitan... din Regimentul vânători, logodiți“.

Loisi a citit banuțul. A îngălbenit ca ceara, apoi dintr'odată se făcuse roșul ca racul, a trântit biletul pe masă și a ieșit ca vântul.

Noaptea întreagă nu l-am văzut. A doua zi am auzit, că căuta să insulte niște camarazi din Regimentul... de vânători, cu care avea legătură compania lui. A și lovit pe unul, de care i-a reușit să se agațe

numai fiindcă și el a fost vânător din acelaș Regiment cu căpitanul, care-i logodi-se pe Magdalena: acte de bravură copilărescă, cari îi pricinuiau încurcături grave și proaste, cari erau să aibe urmări în fața Consiliului de războiu, după terminarea războiului.

Dimineața următoare ne-a trezit din somn plân-sul copilăresc, desperat alui Loisi.

(Va urma.)

Stârpirea analfabetismului — Minciună!

Există legea obligativității învățământului primar. Că este numai pe hârtie, că nu se aplică și că, așa eum este, nici nu se poate aplica, e alta. Principalul e că „legea“ există. În fața lumii ne putem mândri cu învățământul primar obligatoriu și gratuit. De tot alta că sunt nenumărate comune *românești* în cari, tineretul care „a făcut“ (!) școala (?) după războiu, mai bine de jumătate e analfabet, că numărul analfabeților în loc să scadă, crește mereu. . . Bine că există legea! Ea ne acoperă. Sub scutul ei putem săvârși și crima „de-a ținea *poporul românesc*, mai ales, în întunec. Ne mângâiem că nu suntem noi, cei dintâi criminali. Înaintea noastră au mai fost „asupritorii“ de ieri. . .

De altfel nu numai legea obligativității învățământului nu se respectă, la noi. Avem și alte legi, cu du-iumul, cari nu se respectă și sunt călcate în picioare chiar de către autoritățile cari ar trebui să le apere. E legea repaosului duminical spre exemplu. Și cine mai știe câte vor fi! . . .

Să ne oprim, de data aceasta, însă, numai asupra învățământului primar.

Sunt o mulțime de sate, am zis, în cari, din lipsă de puteri didactice, mai bine de 50% a locuitorilor sunt analfabeți și numărul acestora, crește mereu. Cunos-c pe nume — comună veche, mare, săracă, la poalele munților de aramă, care are peste patru sute copii obligați de școală; ar trebui se aibă, conform legilor în vigoare, nu mai puțin de 7 învățători (maximum 60 elevi, la o putere didactică) și are doi învățători! Auziți? Doi învățători la 400 copii. Cum s'ar putea califica această tristă realitate? . . . Și, când te gândești, că această comună, nu este singură în tratamentul vitreg de care are parte! . . .

A cui e vina? Vor zice mulți: a revizorilor de județ. Ei poartă grija școlilor din județul propriu, ei sunt respunzabili pentru aceste grave călcări de legi și neglijențe, cari nu vor putea fi iertate niciodată! Dar nu este adevărat! Eu știu precis, că revizorul acelei comune, are la inimă grija școlilor din județ și știu că de multe ori a voit să înființeze școli noi, dar politicanismul — care a secătuit vistieriile acestei țări — i-a stătu împotriva, și, l-a învins!

Anul trecut, comuna din chestie avea aproape 130 copii cari au frecventat cursurile regulat. În anul acesta însă, văzând părinții că anul trecut nu s'a aplicat obligativitatea învățământului, că amenziile au fost scoase din uz, ori aruncate în coșul cu hârtii, au prins curaj. Acum, la sfârșitul primei decade din luna Octomvrie, la aceeaș școală, frecventează cursurile *neregulat* 35--40 elevi, deși, în acest an, sunt mult mai mulți copii obligați de școală, ca anul trecut. Numai în clasa I. sunt 136 înscriși.

Un motiv care împiedica f. mult învățământul, mai ales la țară, și, care își are partea sa titanică în sporirea analfabeților este însăși legea: durata cursurilor. Legea nu ține seamă de necesitățile locale, mai ales ale pluga-rilor, deși țara aceasta este formată, în majoritate ab-solută, din plugari. Făuritorii ei n'au cunoscut suferința și necesitățile țaranului, ori n'au voit să știe, că copilul este mâna dreaptă a țaranului la munca câmpului, arat, semănat, la culesul roadelor de toamnă și, îndeosebi, la păscutul vitelor. De tot altă ar fi frecvența, dacă durata lecțiilor nu s'ar întinpe — primăvara — până la extrem, dacă s'ar începe numai pe la mijlocul lui Octomvrie, și pe la jumătatea lunei lui Mai s'ar termina.

Un alt lucru, care îndepărtează copiii țaranilor dela școală, și care face ca învățământul primar — pe lângă că nu e obligatoriu — să nu fie nici gratuit este, pre-țul enorm de ridicat al cărților și recvizitelor școlare. Adesea trece peste suma de 200 și chiar 300 lei. O sumă fantastică, aproape, pentru țaranul nostru sărac, lipit pământului, care — pe deasupra — mai are și o droaie de copii fiamânzi, desculți și zdrențoși! . . .

*

Se vorbește, mai nou, despre un proiect de lege, al dlul ministru Petre Andrei, pentru stârpirea analfa-betismului, pe care — proiect — chiar și unele ziare din Capitală, îl iau în serios. Nu trag la îndoială sinceritatea și buna intenție a dlui Ministru, care încă se va lăsa de nepuțința aceluiaș buget secătuit de politi-cianii nesațioși, cari s'au perândat în timpul guvernă-rilor pe la . . . să-i zicem, lada cu miere . . . Nădădu-ind, că, vre-odată, totuși s'ar putea realiza acest gând mântuitor — de stârpire a analfabetismului — vrem să ne spunem nepretențioasa, dar, credem, justa părere, în aceasta chestiune, care atinge direct vitalitatea și înăl-țarea morală și culturală a acestui popor. O spunem chiar și în cazul că glasul nostru n'ar ajunge la Dom-nia Sa, ci s'or opri la mai mici, dar tot importanți, fac-torii ai învățământului. După noi, analfabetismul nu s'ar putea stârpi decât dacă 1.) se vor înființa noi posturi de învățători, unde necesitățile, mai ales naționale, o vor cere și, prin aceasta, se va da lucru la cel puțin cei 8000 de învățători șomeri. 2.) noua lege va fi cu considerare la necesități locale, ale țaranilor îndeosebi, și, în consecințe, anul școlar nu se va începe înainte de 15 Oct. respective 1 Noemvrie, nici se va prelungi peste termenul de 1, maximum 15 Mai. 3.) Se va im-pune autorilor și editorilor de manuale școlare să dea cărți eftine, cari — în total — la nici un caz să nu treacă peste 50 lei de clasă*). 4.) Să se formeze pe-lângă fiecare școală un mic fond pentru ajutorarea ele-vilor săraci și silitori cu cărți și cu opinci, deoarece aceste sunt obiectele cele mai necesare unui copil de școală și aceste sunt cari mai ales le lipsesc. 5.) Iar mai pre sus de toate, să se facă *cel mai riguros* și conștientios control la începutul și sfârșitul anului școlar.

Dacă, la ofenziva de stârpire a analfabetismului, nu se vor pierde din vedere acestea, ofensiva își va ajunge scopul. Altfel se vor lovi de aceleași obstacole, cari și în trecutul apropiat au făcut, ca numărul anal-fabeților să crească înspăimântător în multe comune românești.

P. Teofil A. Bălibanu.

*) Ce folos că se dau niște manuale uriașe cari nu se în-vață, ba adesea nici nu se citesc în întregime. Mult mai bine-ar faee, dacă s'ar compune cărți scurte și concise, cari, apoi, să se pretindă și să se știe, în întregime, bine.

Bibliografie

Glasul inimii, cânticică de rugăciuni, mică, potrivită a fi purtată în poșetă de către doamne și domnișoare, iar de către domni în buzunarul dela vestă. Preț 3 lei.

Izvorul vieții, carte de rugăciuni pentru copii mărime potrivită, cuprinde s. Liturghie întreagă și alte rugăciuni pentru primirea s. Sacramente. Preț 10 lei.

Rugăciunea Rozariului, broșură pentru răspândirea rugăciunii sf. Rozariu. 10 lei.

100 sfaturi, de P. Lucian Pop. Concis, dar foarte atrăgător se dau, în această broșură, 100 de sfaturi variate și practice îndeosebi pentru plugarii creștini. Sunt foarte potrivite să fie citite și dezvoltate cu ocazia întrunirilor religioase, sau cu ocazia „cercurilor culturale.”

Toate se găsesc la Mănăstirea Bixad, jud. Satu-Mare.

La redacția revistei au mai intrat următoarele reviste:

Agri, buletin oficial al Asociației Generale a Românilor Uniți, Blaj.

Axa, revistă național-creștină. Abonament 80 lei. București, Cal. Victoriei 29, Scara C. Camera 22.

Brazda Literară. Dir.: Gh. Popescu Gorj. Buc. Ferari 13.

Cl. IV. B. rev. de exp. Șc. prim. nr. 3 Cluj. Crai Nou. Cernăuți. Literatură, critică,

informații.

Curierul creștin. Episcopia de Cluj—Gherla. 200 lei. Red. Virgil I. Bălbanu.

Cuvântul Adevărului. Revistă omiletică-pastorală. Abon. 200 lei. Red. P. Aug. Pop. Mânăstirea Bixad.

Cuvânt bun. Redactor: Firmilian Maria, Patriarhie, București. Abon. 60 lei.

Cuvânt Moldovenesc. Chișinău, B-dul Reg. Carol II. nr. 67. Abon. 120 lei.

Dacia creștină. Director: Dr. A. Gabor, Iași, „Presa Bună.” Abon. 50 lei.

Fântâna Darurilor. Director: Pr. Toma Chiricuță, str. Cătuneanu 39, București VI. Abon. 200 lei.

Flori de crâng. Revistă literară. Director: El. G. Georgescu, Oradea, str. S. Bărnuțiu 1. Abon. 140.

Foaia Noastră. Red. Septimiu Popa Cluj, str. Regina Maria 36. Abon. 160.

Garda Moldovei. Redactor: E. Varnisch. abon. 60 lei. Căminul cultural creștin — Iași.

A Hirnök. Red. P. Trefan Leonárd, Cluj. **Înmuguriri**. Redactor Mihail Haoriș, Făl-ticeni. Abon. 60.

Izvorășul. Muzică, artă națională și folklor Bistrița—Mehedinți. Of. T. Severin. 100 lei.

Lumiua creștinului. Dir. Dr. A. Gabor, „Presa Bună” Iași. 50 lei.

Luminătorul creștin. Rev. lunară, Craiova, Aleea Râmniceneanu 3.

Macedonia, revistă lunară, Director: Dr. Naum Nance, București Str. Carol 14. Et. I. Abonament 200 lei.

Măna Mântuitoare. Focșani, jud. Putna. **Neamul Românesc** pt. popor. Fond. N. Iorga, B-dul Șchitu Măgureanu 1. București. Abon. 100.

Observatorul. Red. P. Ion Teiușan, Beiuș, jud. Bihor. Abon. 200 lei.

Pământul. Redactor: Eugen Cialic. Abonament 100 lei. Călărași—Ialomîța, Vânători, 127.

Poporul Românesc. Gara Chitila, județul Ilfov. Abon. 120 lei.

Rățiunea. Botoșani str. Câmpului 13. 120 l.

Revista industr. „Arte și Meserii.” Dir: Ing. V. Miticu, str. Princ. Maria 125 Galați.

Sănătatea. București, str. Triumfului 7. Abon. 200 lei. Dir. fond.: Dr. Sigmand-Sigma.

Școala Noastră. Dir: D. Margineanu, Zălau. Revizoratul școlar. Abon. 120 lei.

Școala Prahovei. Rev. As. inv. din jud. Prahova. Ploești, str. Regina Maria 7. Abon. 100 lei.

Sionul Românesc Episcopia Lugoj. Ab. 200 lei.

Tara Fagilor. Dir: C. Mitici, com. Soloneț, of. Comănești j. Soroca.

Unirea poporului. Director Al. Lupeanu Melin, f. bună gazetă săpt. p. țărani. Abon. 150 lei.

Veste bună. Com. Grăjdana, jud. Buzău, 60 lei. Red. P. C. Bunea și G. M. Răican.

Vestitorul. Red. P. Dr. Al. L. Tăutu. Oradea. Ab. 160.

Viața. Săbăoani, j. Roman. Ab. 50 lei.

Zimbet de Soare. Red. Marin Smarand com. Ursoaia, of. Buzești, j. Olt.

S C R I S O R I

Dragă Angelă,

Iarăși ți-am primit scrisoarea aducătoare de vești bune. Cu Dumnezeu înainte și, fi liniștită, priv aceea că îmi comunicai bucuriile tale nu faci „nici un lucru neplăcut lui Isus.” Cu atât mai mult nu, pentru că mi-le înșiri ca să văd, „dacă ți-ai procedat bine ori nu” și nici-o dată nu uți a-mi pune noi întrebări și a-mi cere alte sfaturi pentru viitor. Bineînțeles trebuie să fi cu grijă — precum ți-am mai spus — ca nimic pentru lauda ta, ci totul pentru Dumnezeu și pentru suflet. Și, încă un lucru, nu uita, ca în rugăciunile tale, să ceri mereu darul statorniciei în bine!

Spuneai, în scrisoare, că „Societatea preasf. Inimi” s'a și întemeiat deja, provizoriu, cum ai fițat de bine, până vei primi îndrumările necesari. Felul cum ai procedat n'a fost rău. Membrele s'ă continue numai cu cuminăcările și, după un $\frac{1}{2}$, ori un an de zile, cele vrednice, adecă acelea cari se silesc a-și împlini datorințele de creștine și membre, vor fi promovate de adevărate membre fiindcă, acum sunt numai candidate și vor fi, apoi, înscrise în registrele oficiale ale societății.

Să fixăm dela început un lucru: Societatea voastră, pentruca membrii s'ă fie părtași tuturor harurilor și indulgențelor acordate acestora, trebuie sau s'ă fie „agregată” Societății Centrale dela Roma (agregarea se face prin Ordinariatul episcopa), sau s'ă se alătore unei societăți canonice și agregate și fiecare membru s'ă fie înscris și în registrele acestei societăți. Apoi s'ă se facă promovarea solemnă prin preotul local, ori printr'un delegat dela Centrul Diecezan al Societății.

Cea mai potrivită, mai practică și mai ușoară societate în onoarea psf. Inimi a lui Isus este „Apostola-

tul Rugăciunii.” Despre aceasta societate trebuie să știi următoarele:

Membrii se împart în trei categorii ori grade, după deprinderile de evlavie ce le ofer Preasfintei Inimi pentru mântuirea sufletelor.

1) Membrii gradului prim oferă lui Dumnezeu, în uniune cu Preasfânta Inimă a lui Isus, rugăciunile, suferințele și faptele proprii.

2) Membrii gradului al doilea, pe lângă oferta zilnică, mai repetă zilnic, un Tatăl nostru și zecă Născătoare, după intențiunea aprobată de Preafericitul Părinte și comunicată prin organul oficial de către Directorul general.

3) Membrii gradului al treilea, pe lângă oferta zilnică mai fac în fiecare săptămână sau în fiecare lună, o cuminăcare de reparațiune.

Această cuminăcare cerută de însuși Isus când a apărut sf. Margareta Alacoque are de scop:

a. repararea vătămarilor împotriva Preasfintei Inimi, mai ales în Preasfântul Sacrament al Altarului.

b. de a înlătura prin actul cel mai excelent al vieții creștinești, sbiciul mâinii lui Dumnezeu provocat de păcatele noastre.

c. de a obține reîntoarcerea păcătoșilor și răspândirea Impărăției Preasfintei Inimi în toată lumea.

Cel ce se înscrie prin însăși înscrierea aparține la gradul prim. Prin urmare sigura datorință e oferta zilnică. În ea nu este impusă nici o formulă; totuși se

* Oferta zilnică: O. Inimă preasfântă alui Isus, prin Inima neprihănită a fecioarei Maria, îți ofer, rugăciunile, faptele și suferințele mele de astăzi, pentru a repara atâtea vătămări ce ți-se fac din partea mea și din partea tuturor oamenilor. Le unesc cu toate acelea intențiunei cu cari te jertfești necontenit pe altarele noastre, în chip deosebit, cu intențiunile recomandate membrilor Apostolatului Rugăciunii pentru anul și ziua aceasta.

sfătuește acea care se află mai jos și se obișnuiește a se recita de către toți membrii din toate părțile lumii.*)

Pentru a trece dela un grad la altul nu se recere nici o formalitate. Indulgențele se câștigă dacă se îndeplinesc deprinderile evlavioase corăspunzătoare gradului respectiv.

Nici una din aceste deprinderi nu obligă sub păcat.

Toți membrii Apostolatului sunt invitați să și consacre familiile Preasfintei Inimi.

Dacă vreți mai mult despre aceasta, scrie Păr. Dr. Simeon Chișiu, Spiritualul Seminarului Teologic român unit, Cluj, str. Brătianu, ori la revista „Lumina Creștinului” din Iași (Institutul „Presă Bună”, care este or-

ganul oficial al Apost. Rug. pentru România.

Termin. aducându-ți aminte, că Iesus a zis celor ce se osteneșc în propagarea cultului preasfintei Sale Inimi, că *ii va scrie în inima Sa și numele lor de-scolo nu-l va șterge niciodată.*

Continuă, cu statornicie, munca începută. Fii un mic apostol laic al lui Iesu. Lucrăază și învață — ajutând pe preot în munca sa — căci „cel ce va face și va învăța, mare se va chema întru împărăția lui Dumnezeu” a spus acelaș Iesus-Dumnezeu.

Darul Domnului Iesus să fi peste munca ta.

Părintele T.

POSTA REDACȚIEI

Librăria Diecezeană Lugoj. O Domnișoară din Iași, abonată la revista noastră, ne scrie, că încă în Iulie și-a comandat (prin mandat postal) piesa „Anul sfânt la Roma”, dar până azi n'a primit-o. Poate a comandat o sub titlul de „Pelerinul”; totuși, nu așa se servește publicul. Rugăm, să i-se trimită imediat.

R. Te. Colaborarea o primim cu plăcere. Articolul celalalt va urma în numărul viitor, dacă nu ne trimiteți ceva de Crăciun. Alte lămuriri — pentru trecut — cu o altă ocazie. Acum unde stai? — În vecii vecilor, amin.

Scrisorile trimise la Redacție și Administrație, rugăm să fie timbrate conform greutății, altfel trebuie să plătim noi dublu ori să le refuzăm. Chiar și cele oficiale trebuie să timbreze.

Articolele scrise ori bătute la mașină să nu aibă rândurile inghesuite și prea dese și, intrucât se poate, să fie citibile. Cele bătute la mașină să aibă un spațiu între rânduri.

L. în G. Pelângă „pseudonim”, pentru Redacție, rugăm și numele adevărat!

Dna Ioana Enache funcț.	„	„	60
Dra Maria Ivăia, stud.	„	„	60
P. Gregoriu Tecșa preot, Blaj	„	„	120
Dra Deac Rozalia, inv. Bicz	„	„	100
Emilia Pop, elevă Beiuș	„	„	150
Marta Lupu elevă „	„	„	150
Ileana Ciovici elevă „	„	„	150
Maria Bărnuțiu elevă Beiuș	„	„	150
Eleonora Hetco „	„	„	150
Bibiana Moldovan elevă Beiuș	„	„	50

Tuturora mulțumim sincer.

Buna Soră Lucia dela Sanatoriul Geoagiu a rămas aceeași însuflețită propagandistă a presei creștine. În special, nouă, ne-a făcut mult bine. A câștigat în trecut și câștigă și azi, mereu, noi abonați. Iar ce e mai mult,

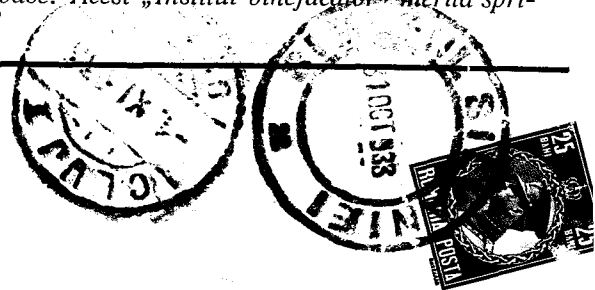
se îngrijește f. conștientios, ca abonații să-și achite regulat abonamentul.

Noi, din partea noastră, îi promitem celebrarea unei sfinte Liturgii, cu intențiunea, ca Dumnezeu să-i răsplătească oboseala, cu nemărate haruri cerești aici pe pământ, iar dincolo să-i dăruiască Raiul.

Păr. Teodor Mateiu din Beiuș de-ase-menea este un prieten sincer și binevoitor al revistei. Și Sfintei Sale îi mulțumim pentru tot binele ce ni-l face, pentru abonamente și pentru grija de achitare a lor. Așa lucrăază cel ce înțelege rostul unei reviste creștine. — Ne bucurăm că Păr. Mateiu este în rândul cateheților celor mai distinși ai Bis. noastre. (Nu-l laudăm noi, ci faptele.)

In atențiunea Păr. Preoți și d. Invățători-cateheți!

La Presă Bună din Iași a apărut „Prescurtare de Istorie Sacră a Testamentului nou și vechiu. E foarte potrivită la propunerea Religiei și pentru premii școlare. Are 100 pagini cu peste 40 clișee foarte frumoase și totuși prețul îi este numai **6 lei**. Iată, că din nou putem dovedi, ceea ce neconțenit repetăm: că la „Presă Bună” din Iași sunt cele mai efține cărți religioase. Acest „Institut binefăcător” merită sprijinul tuturor creștinilor!”

POSTA ADMINISTRAȚIEI

Aducem sincerile noastre mulțumiri tuturor celor ce au avut parte în darul de 2000 Lei, făcut de către Prefectura județului Sălaj revistei noastre.

La administrația revistei au mai intrat următoarele abonamente:

	Lei
Dna Vera Calangiu, prof. Șimleu	60
Dl. Dr. Eugen Rusu, medic, San Geoagiu	60
Dl Sever Colbazi, consilier „	60
P. Victor Boca preot, Cigmău	60
Dl. Ioan Crișan „ com. Geoagiu	60
Dl. Ioan Enea protopop, Orăștie	60
Dl. Virgil Baciu, preot, Chirales	60
Dra Leontina Motentan, inv. San. Geoagiu	60
Dra Maria Cucu stud. „	60
Dra Sofia Avrigeanu stud. „	60
Dna Ghizela Poenar funcț. „	60
Dna Maria Ionescu „ Arpașul de jos	60
Dra Tanți Davidescu, stud. San. Geoagiu	60
Dra Sabina Gazdăiu, elevă „	60
Dra Olga Thuri, prof. „	60
Dra Maria Tatoi „	60
Dna Ecaterina Ionescu prof. „	60
Dna Natalia Spataru, inv. „	60
Dna Ecaterina Ștefănescu inv. „	60

Biblioteca Universității

CLUJ